

A young boy in a red t-shirt and black shorts stands on a grassy hillside, flying a blue kite. The kite is high in the sky, and its string is held by the boy. In the background, a sprawling city (Medellín) is visible, nestled in a valley between green mountains under a bright blue sky with scattered white clouds.

Maja Žibert
Marko Suhoveršnik

OBRAZI

medellinskih barriosov

Doživetja enomesečnega prostovoljstva v Kolumbiji

DOM
VERA
SRCE
DON BOSKO
LJUBEZNIVOST
POS LANSTVO
MISI JONI
SALEZIJANCI
MARIJA
D RUŽINA
KOLUMBIJA
PROSTOVOLJSTVO
ŽIVLENJE
DOBRI PASTIR
DOBROTA
MIR
2016
MLADI
JEZUS
LJUBEZEN
SLOVENIJA

*Dedicado a
la familia de Derecho a soñar,
Ciudad don Bosco.*

Maja Žibert
Marko Suhoveršnik

OBRAZI

medellinskih barriosov

Doživetja enomesečnega prostovoljstva v Kolumbiji

Ljubljana 2016

Ko potuješ po krajih, kjer ni ničesar,
ne pitne vode ne elektrike in ljudje živijo iz ure v uro,
z otroci, ki upajo na en dnevni obrok ...
In ko opazuješ veselje in optimizem misijonarjev,
se zavedaš, kaj je res pomembno
in kaj je še treba narediti,
predvsem pa razumeš,
da ga ni zla na svetu,
ki ga ljubezen ne bi mogla pozdraviti.

Misel na počitnice? Vzgoja ne pozna počitnic

MAJA ŽIBERT

Se je kdo že peljal z vlakom smrti? S tistim v zabaviščnem parku, ki ti čisto zmeša glavo, te dvigne, drvi z vso hitrostjo, te spet spusti, zasuka, nenadoma obrne in na koncu spusti do tal ter ustavi. Po vožnji si malo odsoten. Srce ti še nekaj časa hitro bije, nato vstaneš in počasi odkorakaš stran. Za vokalom skoraj pozabiš, da te je še pred nekaj trenutki premetavalo in da nisi imel moči obvladovanja položaja ...

Nekaj podobnega se je zgodilo z letošnjo Kolumbijo. Le tisti del o pozabljanju je popolnoma drugačen. Čeprav danes hodim po naših ulicah ter vsakdan srečujem naše ljudi in kljub temu, da nikjer ne vidim norih avtobusnih šoferjev in ne premagujem nepredstavljivo strmih mestnih bregov, »občutka« Kolumbije ne morem pozabiti.

Upam, da Marko ne bo jezen, ker bom v spodnjih vrsticah prepisala kakšno sms sporočilo, ki sva si jih izmenjala v tednih po vrnitvi. Govorijo o vtisih Kolumbije. Morda bodo malo nerazumljivi, vendar so rdeča nit tega, kar sem želel sporočiti z vožnjo vlaka smrti.

Marko: »Maja, poglej si 67. sekundo videospota, ki sem ti ga poslal, boš nekaj videla! Joj, ko bi vsaj kaj drugega tako zavzeto delal kot pa tole, ko razmišljam samo o Kolumbiji.«

Maja: »Ha ha ha. Vidim, da si ti tako zmešan kot jaz. Bravo za naju. Mi pravijo, da sem malo čudna. Pa saj jim nima smisla razlagati o stvareh, ker jih tako in tako ne razumejo.«

Marko: »Ja, tega nihče ne razume, ko začnem karkoli razlagati, jaz ne vem no ...«

Maja: »Vidim, da imava kar enake probleme.«

Marko: »Identične.« ☺

Na naslednjih straneh so Markovi in moji zapisi doživljanja Kolumbije in prostovoljnega misijonskega dela, ki so nastajali sproti, »na terenu.« Včasih so brez repa in glave. Taka je bila na trenutke Markova in moja Kolumbija – Kolumbija Evropejcev, ki si v glavi ustvarjata strahove in zamišljata ter predstavljata zahodnjaško življenje med stenami južnoameriških bairrosov.

So reči, ki so si popolnoma različne in kjer ne moreš risati vzporednic. Enkrat sem si celo drznila pomisliti, koga vse bi poslala na tako delo, kot sva ga letos opravljala z Markom. Ampak to ni način. Je le in samo za tistega, ki si tega želi. In je kapljica za njega, ki prejme tvoj dragoceni čas. Vse ostalo pa tako pride samo. S salezijansko karizmo je tako mogoče tudi nemogoče.

Spoznavanje *Ciudad Don Bosco*

M. S.

Pravzaprav niti ne vem, kje bi začel. Letošnje salezijansko prostovoljstvo se je končno prevesilo iz turističnih ogledov v samo bistvo tega meseca, ki ga z Majo preživljava v Medellinu, v največji kolumbijski salezijanski ustanovi *Ciudad Don Bosco*.

O življenju in utripu mesta in Kolumbijcev malo kasneje, naj začnem z nekaj dejstvi ob »sprejemu« v družino *Ciudad Don Bosco*. Ja, prav ste prebrali, tudi uradno sem za mesec dni postal del kolektiva v tej tako razvejani ustanovi, da niti nisem prepričan, če bom lahko vse opisal.

Ciudad Don Bosco so salezijanci ustanovili pred 51 leti in leži na enem izmed strmih pobočij, ki se dvigajo iz centra Medellina, na višini kakih 1.800 metrov. Kar težko si je predstavljati, da se do centra pride po strmih in zavitih klancih med dokaj urejenimi naselji, ki so zrastle iz barakarskih koč. Naklon presega 25 stopinj, najhujši klanci pa dosežejo tudi 35 stopinj. In tu vozijo vsi: avtomobili, motorji, avtobusi in kamioni.

Skupnost osmih salezijancev, ki vodi to socialno ustanovo, ima več kot 270 zaposlenih. Še prej pa odgovor na vprašanje, kaj vse obsega *Ciudad Don Bosco*. Poleg dveh župnij se v *Ciudad Don Bosco* nahaja internat za sirote in otroke, ki jih sem pošilja socialna služba, osnovna šola in tehnične šole za grafiko, elektroniko, metalurgijo, frizerstvo, lesarstvo pa mogoče še za kaj ... Imajo grafično in metalurško podjetje, ki vsaj malo polni vrečo *Fundacije Ciudad Don Bosco*, iz katere se financirajo programi in življenje za nekaj tisoč otrok in mladih.

Na dislociranih enotah se nahajajo še center za reševanje otrok vojakov in gverilskih skupin, ustanova za otroke z ulice, ustanova za pomoč otrokom in družinam v najvišjih in najrevnejših barriosih, v mestu Amagá pa je ustanova za izkoriščane otroke delavce.

Država je pred več kot desetletjem zagnala program za reintegracijo otrok, ki so jih ugrabile gverilske skupine za izkoriščevanje in bojevanje v imenu gverile. Dvajset centrov je hitro propadlo in danes živijo le trije. Dva iz-

med njih vodijo salezijanci, ki ne gledajo na finančno dobičkonosnost in nevarnost, saj gverilske skupine verjetno niso vesele tega dela ... Na obisk Centra *Capre* (*Casa de Protección Especializada* – Dom posebne zaščite) sem se pripravljaj z velikim strahom, zato je bilo presenečenje ob srečanju s temi mladimi toliko večje. Za nasmejanimi obrazi in zvedavimi pogledi zeva praznina oropanega otroštva.

Otroci z ulice v Centru *Patio* so nas takoj obdali in kar padli smo v njihov svet igre. Kakih 70 jih živi v internatu blizu centra mesta. Obiskujejo različne šole, v internatu pa imajo dom: hrano, dejavnosti in razvoj. Vsi ti programi potekajo na način, da mladi v ustanovi živijo določen čas (odvisno od socialnih služb in družin posvojiteljic) in so tako deležni vsaj malo vzgoje za življenje.

V sklopu programov zaščite pa je dejaven še eden: *Derecho a soñar* (pravica do sanj). Pri tem programu razvejena skupina vzgojiteljev, socialnih delavcev in psihologov s sodelavci in prostovoljci obiskuje in izvaja programe v najbolj oddaljenih barriosih. Otrokom in družinam pomaga »na domu«, kjer živijo. Z Majo so naju dodelili v prav ta program.

Pred samim začetkom dela nama je James, odgovorni za programe zaščite,

FOTO: www.ciudadonbosco.org

na dolgo in široko predstavil ustanovo, delovanje in namen. Je zaposlen in ni salezijanec. A ve več o don Bosku, salezijanskem delu in preventivnem sistemu kot katerikoli salezijanec pri nas. Vidi se, da živi don Boskovega duha.

Prvič v življenju sem podpisal cel kup papirjev: dokument o vključitvi prostovoljca v ustanovo *Ciudad Don Bosco*, pravilnik prostovoljcev in etični kodeks ustanove. Ni kaj, tukaj so na temelju (slabih) izkušenj izdelali precej rigorozen sistem, ki se ga s podpisom obvezem spoštovati in izvrševati. Da niti ne naštevam, kaj vse v teh dokumentih piše ... med drugim tudi to, kako se rokovati in objemati.

Da je bila mera polna, je bilo popoldne srečanje vseh zaposlenih (več kot 200 se nas je nabralo v dvorani), kjer je direktor *Ciudad Don Bosco* Rafael Bejarano Rivera predstavil finančno stanje ustanove, delo posameznih sektorjev in njihov razvoj. Razumel sem še, da so stroški bolniške in zdravljenj previsoki in so zaposleni po zakonu dolžni skrbeti za svoje zdravje, zmanjšali so se konflikti med zaposlenimi, ob koncu pa so pozdravili nove zaposlene. Mimogrede sem se razgledoval po dvorani in našel samo 6 (!) sivih glav.

Ja, pestro bo.

KOLUMBIJA

Republika Kolumbija (República de Colombia) je obmorska država v severozahodni Južni Ameriki. Na severu meji na Karibsko morje, na vzhodu na Venezuelo, na jugovzhodu na Brazilijo, na jugu na Peru in Ekvador ter na zahodu na Panamo in Tihi ocean. Ime je dobila po raziskovalcu Krištofu Kolumbu.

Prvi Evropejci so prišli na ozemlje današnje Kolumbije leta 1449 v odpravi, ki jo je vodil Alonso de Ojeda. Kmalu je sledilo špansko osvajanje in krvava kolonizacija, v kateri so iztrebljali domače prebivalstvo in ga nadomeščali z afriškimi sužnji.

Zgodovina neodvisne republike Kolumbije se začne po osamosvojitvi od Španije novembra leta 1811. Od leta 1499, ko so je bilo ozemlje današnje Kolumbije prvič raziskano, pa vse do leta 1810 so ta prostor upravljali Španci. 20. julija leta 1810 so meščani mesta Santa Fe De Bogota ustanovili svet za osamosvojitve od Španije. V tem svetu je bil prisoten tudi Simon Bolivar, eden velikih junakov boja za neodvisnost Južne Amerike od Španije. Sledilo je obdobje hude državne nestabilnosti. Na prelomu stoletja je Kolumbija poznala vojno 1000 dni (1899-1902), ki je privedla do ločitve Paname od Kolumbije in dala Kolumbiji približno današnjo podobo.

Po drugi svetovni vojni je Kolumbijo zajelo obdobje politične nestabilnosti ter državljanska vojna med liberalci in konzervativci, znana pod imenom boj z gverilo. V 52 letih sovražnosti in nasilja je umrlo 220.000 ljudi, okoli pet milijonov pa jih je moralo zapustiti domove. Od leta 2012 so potekala dolgoletna pogajanja za prekinitev spopadov in sklenitev miru, ki so ga sprte strani podpisale 23. junija 2016 v Havani na Kubi.

Kolumbija je šestindvajseta največja država na svetu in četrta največja v Južni Ameriki, s površino 1.141.748 km². Njena kopenska meja je dolga 6004 km, obala pa 3208 km.

Kolumbija je s 48.474. 632 prebivalci četrta najbolj naseljena država obeh Amerik (po ZDA, Braziliji in Mehiki). Večina prebivalstva je naseljena na zahodu države, in sicer ob Atlantskem in Tihem oceanu. Približno 3 milijone Kolumbijcev živi v ZDA, Ekvadorju, Španiji in Venezueli. Srednja starost je 27.1 let. Prebivalstvo pa raste za 1.219 %. 90.4 % prebivalstva je pismenega. Državni prispevek za izobraževanje je 4.7 % BDP.

92,5 % Kolumbijcev se opredeljuje za kristjane, od tega 89 % za katoličane, drugi pa za člane evangeličanskih in drugih krščanskih ločin.

VIR: Wikipedija

(Ne)vzgojeni v gverili

M. S.

V *Ciudad don Bosco* se zdi, da nikoli nimajo počitnic. Že ime samo izdaja, da je to kraj, poln mladih, ki se selijo iz razreda v razred, k predavanjem tehničnih strok, so na igrišču ali pri delavnicah. Učitelji, vzgojitelji in socialni delavci sicer uživajo zakonsko predpisano obdobje počitnic, a don Boskov center v kolumbijskem Medellinu se ne zapre, saj otroci in mladi v njem potrebujejo vso pozornost sveta.

Pred več kot stoletjem so salezijanci prišli v Medellin in od takrat se njihove skrbi za prikrajšane otroke in mlade niso spremenile. Pred 50 leti so ustanovili in zgradili *Ciudad Don Bosco*, v enem od najvišje ležečih področij danes več kot štiri milijonskega mesta, v soheski Aures. V Centru, ki se razteza na več kot petdeset hektarjih in v drugih predelih mesta, potekajo številni preventivni in programi in programi zaščite za ogrožene otroke in mladino.

Ciudad Don Bosco vsak dan več kot 2.300 učencem nudi izobraževanje iz kar 24 strokovnih področij in omogoča prehrano 1.200 mladim ... Le kako naj bi ob tem pomislili na počitnice?

Kolumbija doživlja zgodovinski trenutek ob podpisu mirovnih sporazumov med vlado ter gverilskima skupinama FARC (*Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia* – Oborožene revolucionarne armade Kolumbije – marksistično-leninistična gverilska organizacija) in ELN (*Ejército de Liberación Nacional* – Vojska narodne osvoboditve – komunistična gverilska organizacija s primesmi teologije osvoboditve). Pol stoletja dolga državljanska vojna je za seboj pustila več kot 7 milijonov prizadetih in več kot 6 milijonov razseljenih, skoraj 200.000 ljudi pa je izginilo neznano kam.

Tudi *Ciudad Don Bosco* se že leta vključuje v mirovni proces. Eden od najpomembnejših programov zaščite mladih zaradi svojega družbenega pomena in jasnosti poteka v Centru *Capre**: mladim omogoča uresničiti sanje. Namenjen je mladim med 14 in 18 leti. To je dom za mladostnike obeh splov, ki so pribežali iz gverilskih skupin in s področij oboroženih spopadov.

*VIR: www.misionessalesianas.com

S programom, ki traja že 14 let, skušajo 75 najstnikom omogočiti vključitev v družbo in preprečiti ponoven odhod v spopade. Pomagajo jim premagovati travme, ki so jih doživeli med oboroženimi skupinami v času vojnih konfliktov in jim omogočajo izobraževanje.

Potrebno bo nekaj desetletij, da se bodo otroci, ki so jih rekrutirale in izkoristile gverilske skupine, vključili v novo okolje miru in se spoprijeli z vsem, kar predstavlja mir. Od prvega dne zavedanja so namreč nosili orožje, v džunglah preživljali vojaške operacije v slepi pokorščini voditeljem, ne da bi okusili otroštvo ... So fizično močni, voljni in poslušni, kar jim lahko v novem življenju zelo pomaga pri napredovanju.

Večina mladih v Centru *Capre* noče govoriti o svoji preteklosti. Vsi odklanjajo in brišejo spomine na izgubljeno otroštvo, ločitev od družine in smrti, ki so jim bili priče ... in veliko sanjajo o prihodnosti miru.

Njihovi obrazi, tetovaže in brazgotine govorijo sami po sebi, govorijo o minulem trpljenju, ki ga nočejo več doživeti, pa čeprav za ceno ogrožanja lastnih družin, ki so se morale zaradi tega preseliti in spremeniti identitete. Zato se mnogokrat počutijo kot izdajalci.

Mir spreminja vse, a brez odpuščanja, brez sprave in brez pravice njeni državljanjani ne bodo mogli zgraditi nove Kolumbije, o kateri sanjajo že desetletja.

Sedanost in prihodnost v kraju Amagá

M. S.

Nekega dopoldneva sva se pridružila José Luisu na obisku kraja Amagá, ki je od Medellina oddaljen dobro uro vožnje.

Kraj je poznan po rudnikih premoga. Leta 1977 se je zgodila huda nesreča s 170 mrtvimi. Ob nesreči je BBC obelodanil šokantne informacije o otroškem delu in s tem spodbudil kolumbijsko vlado, da se je zavzela za pravice otrok. Vlada se je za ureditev razmer tedaj obrnila na salezijance.

Salezijanci iz *Ciudad Don Bosco* so z otroci in delavci rudnikov začeli s programom *Operación amistad* (operacija prijateljstvo), ki se danes nadaljuje pod imenom *Dejando Huellas* (puščanje sledi)*. Podali so se k otrokom in družinam ter jih povabili k priložnostnim igram in dejavnostim, preko katerih so podajali pomen vzgoje in otrokovih pravic.

Prebivalstvo je še danes odvisno od premogovnikov, kjer mnogi delajo nezakonito. V tistih časih je način pridobivanja premoga zahteval majhne otroške roke, ki so tlačile eksploziv v zavrtane luknje. Salezijanci so za otroke rudnikov ustanovili šolo, da so sploh lahko nadaljevali z osnovnim šolanjem. V zadnjih letih so rudniki končno investirali v nakup mehanizacije in opreme, ki so nadomestili otroke pri nevarnem delu.

A družine niso zlahka razumele pomena študija svojih otrok, ki so ga spodbujali salezijanci, saj so z otroškim delom izgubile ekonomski prihodek. Težke ekonomske razmere v družinah so botrovale novim problemom, nasilju, drogam, spolnemu nasilju in prostituciji.

Otroško delo v rudnikih je sicer izginilo, zato pa se salezijanci danes srečujejo z drugačnimi problemi. Družine so disfunkcionalne, z otroci raznih razmerij, ki živijo natrpani v premajhnih domovih. Dvajsetletno delo s temi mladimi, otroci in družinami, ki sicer ne delajo več v rudnikih, počasi kaže prve sadove pri ozdravitvah travm in zlorab vseh vrst. Počasi se spreminja miselnost o pomembnosti študija in hrepenenje po kvalitetnejšem življenju družin. Pravi protagonisti sprememb so mladi, ki so zastavili vse svoje na-

*VIR: www.misionessalesianas.com

pore, da se rešijo revščine in se postavijo na lastne noge.

Že dvajset let deluje mladinski center La Clarita za mlade med 7 in 17 let, kjer se odvija socialni, pedagoški in prehranjevalni program za spremembo miselnosti o otroškem delu in pomembnosti študija za družbeni razvoj.

Salezijanski center od ponedeljka do petka obiskuje 120 otrok iz 83 družin v dveh izmenah. Poleg strokovnega spremljanja psihologov, socialnih delavcev, pedagogov, zdravnikov in prostovoljcev otroci dobijo tudi kosilo in malico. Deležni so učne pomoči ter se vključujejo v razne ročne delavnice ter v učne programe o zdravju, drogah in zaposlovanju.

Barriosi so polni znamenj in preprostih kapelic s svetimi podobami

Kakšne barve je Medellin?

M. Ž.

Medellin je rjavo zelen, kot je rjavo zelena flora, ki jo premore mesto; Medellin je opečnato oranžen, kot je opečnato oranžnih milijon hiš, ki jih lahko vidiš z ene točke pogleda na mesto; Medellin je sivo bel, kot sta sivo bela megla in smog, ki se vijeta nad mestom; Medellin je rumen, tako kot so rumeni taksiji, ki vozijo po mestu; Medellin je črn in topel, tako kot so topli pogledi skoraj vseh temnopoltih mladih Kolumbijcev tukaj v *Ciudad don Boscu*. Nočni pogled na Medellin je poln rumeno belih zvezd. To so luči vseh opečnatih hiš in nekaj javne razsvetljave. Medellin je živa mavrica.

Nekaj stvari sva z Markom že videla in doživela. Po do sedaj doživetem Kolumbije ne morem primerjati s Slovenijo. V bistvu je tudi ne želim. Prej najdem vzporednice z Ekvadorjem, Kostariko, tudi Mozambik je primerljiv. S Slovenijo imamo skupno le zemljo, na kateri živimo, skupno pa nam je tudi nebo nad nami. To nas povezuje. In hvala salezijancem ter don Bosku, da je tu še ena velika vzporednica. Drugega ni.

Spomnim se, kot bi bilo včeraj, da sem nekje v začetku tega leta zbolela za neko angino ali gripo. Opešala sem toliko, da sem potrebovala štiri dni počitka. Vem, da sem prvi dan prespala, v naslednjih dveh dneh pa sem pogledala vse serije prve epizode slavnih *Narcosov*. Serija ni tako zelo znana, a ravno toliko, da jo je gledal marsikdo in s tem spoznal življenje narko kralja Pabla Escobarja. Takrat se mi je zdel zares največji kralj. Faca. Taka faca, da sem si celo na telefon prenesla njegovo sliko. Potem sem tisto gripo prebolela in zopet je bila akcija dalje. Še nekajkrat sem se spomnila na *Narcose*, vendar počasi vse skupaj pozabila.

V Medellinu so se mi pred očmi zopet prikazali nekateri prizori. Žalostno je, da prave realnosti v filmu prikažejo zelo malo. To so prizori, kjer otroci gverilke prenašajo orožje, streljajo in tihotapijo drogo. Čeprav je menda gverilske vojne konec, tiha vojna še vedno poteka. Tetovaže na marsikaterih rokah in nogah mladih Kolumbijcev v Medellinu pripovedujejo o tem, o čemer je prepovedano govoriti.

Včeraj sva imela s Suhijem nekakšen privilegiran uvod v enomesečno delo. Suhijev prijatelj in ekonom *Ciudad don Bosca*, José Luis, naju je peljal na izlet po Medellinu in njegovi okolici. Za začetek smo se odpravili v neko fabriko in trgovino, kjer smo kupili sladoleđ. Veliko škatlo.

José Luis je velik človek. Pozdravi čistilke, varnostnike, mladi in otroci ga kličejo papi (očka), vsem zna nameniti prijazno besedo in je toplo sprejet med njemu enakimi predstavniki, predstojniki, rektorji in direktorji.

José Luis naju je za začetek odpeljal v salezijansko ustanovo, kjer se za dve ali tri leta nahajajo tako dekleta kot fantje, ki so do nedavnega delali za gverilo. Ti so prenašali drogo, strelivo in tihotapili orožje. Na njih se nahajajo prej omenjene tetovaže in imajo 14 ali 15 let. Iz ustanove ne pobegnejo, očitno je tukaj boljše kot med gverilci. V ustanovi so le zidovi in postelje. Nič drugega oprijemljivega. José Luis je le dodal, da je tu je še močna volja in don Bosko. Ne bom pozabila praznih zidov in preprostih postelj ter prizorov iz serije o *Narcosih*. Sem pa v zadnjem trenutku zagledala še nekaj. Preprosti napis, izrezan iz barvnega papirja je krasil eno izmed sten. Pisalo je: Odločil sem se, da postanem pošten kristjan in zgleden državljan.

Za tem smo obiskali še salezijanski prednoviciat v Rionegrú, se vmes ustavili na tradicionalnem kolumbijskem kosilu, za tem se ustavili v salezijanski osnovni šoli in noviciatu v La Ceji in se vrnili domov. Vmes je, kot običajno za ta čas tukaj, za slabo uro deževalo.

Tu praznujejo patrono – Virgen del Carmen, zavetnico taksistov, avtobusov in kamionov. Nisem mogla verjeti svojim očem! Večino prej naštetih prevoznih sredstev je bilo okrašenih z barvnimi trakovi, spredaj so nosili in vozili podobo Marije, vsem pa je bil skupni cilj, da se pripeljejo do ene izmed mnogih procesij, s priprošnjo nadaljnjih prevoženih kilometrov ter se zahvalijo za vse srečno prevožene kilometre. Lahko si mislite, da štirimilijonsko mesto premore kar konkretno število vseh avtomobilov, motorjev, kamionov, taksijev in avtobusov. Vsi pa vozijo vsepovprek.

Danes sva po strokovnem uvodu spoznala sistem in osebje, s katerim bova v stiku naslednji mesec. Je že Suhi napisal nekaj o tem – pravica do sanj. Kakšno pa bo najino dejansko delo in vsebina, izveva jutri. Budilka ob 6.00. Zares sem v velikem pričakovanju.

Carpinelo

M. S.

Carpinelo, barrio visoko nad Medellinom, do kamor vodi strma, vijugasta in ozka cesta, stisnjena med barake vseh vrst in oblik. Prvi dan »oratorija na terenu«. Takoj sem dobil ime: gringo. Kraj, kjer vladajo lokalne bande z narko prometom, kamor brez zvez nimaš vstopa. Sodelavci *Ciudad Don Bosco* imajo s temi bandami poseben dogovor, da lahko pridejo. A nikakor ne sami, temveč v spremstvu rednih sodelavcev in v razpoznavnih uniformah, ki jih moramo nositi! Barake iz lesa, pločevine in plastike v strmih bregovih brez vsega. Kraj, kjer si opazovan izza vsakega vogala in kjer se zavese na oknih, tam kjer jih imajo, premikajo. Kraj, kjer ti sledijo in kimajo drug drugemu ...

Ljubi Bog, tu živijo otroci, ki prostodušno povedo, da so starši pijanci, zadržiranci in posiljevalci ali prostitutke. Otroci, iz katerih oči sije čista nedolžnost, čeprav so preizkušani v vsem, ki te takoj obdajo, te sprašujejo, se s teboj igrajo ... Ja, skrival sem solze ...

Največja zgradba je nastajajoča nova cerkev v Carpinelu

Oratorij po kolumbijsko – na terenu odkrito o drogah

M. Ž.

Kaj takega pa še ne! Oratorij mi ni tuja beseda. Oratorij po kolumbijsko pa je nekaj drugega. Z Markom sva prvi uradni delovni dan preživela v barakarskem naselju Carpinelo.

Saj veste, kako gre oratorij, kajne? Začnemo z uvodnimi animacijami, po tem pa se prestavimo na konkretno delo. Kako odkrito se doma pogovarjamo o drogah? Verjemite mi, da tako odkrito kot tu, zagotovo ne. Dobesedno otroci, stari med 8 in 14 let, so se danes razdelili v tri skupine. Pedagoginja Alejandra naju je z Markom predstavila kot slavna producenta televizijske hiše, za katero morajo otroci posneti propagandi oglas na temo »anti-droge«. Presenečena sem bila, kaj vse ti otroci vedo. Omar, še eden izmed vzgojiteljev, je pred samim začetkom vaje napravil uvodni govor.

»Otroci, kaj veste o drogah? Poznate koga, ki je že kdaj vzel kakšno izmed drog?« Otroci so drug preko drugega dvigovali roke in vpili. »Ja, moj oče. In moj dedek.« Spet tretji je zavpil čez vse: »Moj stric in sosed vsak dan, jaz pa moram po tem doma pomagati mami.« V tistem trenutku sem onemela. Kot bi pri nas v šoli učiteljica povprašala, kaj so jedli včeraj za kosilo in bi otroci vsi povprek ... juho, krompir, zelje ... Ja, bilo je natanko tako.

Kaj pa vsebina in teža vprašanja naše učiteljice in vprašanje Omarja?

Slavna producenta Marko in Maja sva imela priliko, da sodelujeva vsak pri svoji skupini in tako pomagava pri oblikovanju in pripravi propagandnega oglasa. Ena izmed skupin je obravnavala kokain, druga alkohol, pri tisti, ki je obravnavala marihuano, sem sodelovala sama. Ti otroci o drogah vedo vse. Vedo, kje jo lahko dobijo, vedo, kako jo uporabljati, vedo, kako se po zaužitju obnašaj. Droga je njihova vsakdanja spremljevalka.

Sama pri moji skupini nisem imela veliko dela. Deček Enrique je takoj prevzel besedo in začel z oblikovanjem zgodbe. »Predlagam, da sta vidva oče in mama. Sedela bosta doma in pila kavo. Jaz in ti bova vajina sinova. Ti boš prodajal drogo, ti boš policist.« Sama sem prevzela stransko vlogo sosedove

gospe, ki je bila na obisku v njihovi hiši in je z očetom in mamom pila kavo. Zgodba je šla takole.

Ko so nekega dne oče, mama in gospa soseda sedali doma in pili kavo, sta v dnevno sobo pridrvela oba sinova. Prosila sta za dovoljenje, da bi odšla na igrišče, kjer bi igrala nogomet. Oče jima je dovolil. Gospod ob igrišču, ki je spremljal in opazoval otroke, kako igrajo, je nekajkrat zažvižgal in pomahal enemu izmed sinov. Ta je takoj stekel k njemu, v nekaj sekundah pa se mu je pridružil še njegov brat. Nekaj so šepetali, gledali okoli, pokadili nekaj marihuane in si na koncu pokimali. Otroka sta se nato odpravila domov. Doma sta iskala priliko, da bi ukradla denar. Eden izmed bratov si je domislil, da je postal zelo lačen, zato sta se oče in mama odpravila v kuhinjo, da bi pripravila hrano. Takrat sta dečka izkoristila priliko in iz dnevne sobe odnesla denar, za katerega sta vedela, da je skrit pod zofo. Stekla sta nazaj h gospodu, mu dala denar, ta pa jima je izročil še več marihuane. Ko sta se mama in oče vrnila v dnevno sobo, dečkov ni bilo več. Gospa soseda je staršem povedala, kar je videla. Oče, mama in gospa soseda so nato počakali doma, da sta se dečka vrnila. Vrnila sta se drugačna. Omamljena (ne morete si predstavljati, kako neposredno otroci to prikažejo z mimiko in govorico telesa!). Oče je nato znorel. Začel je pretepati otroka, mama je klicala policijo. Takrat sta dečka povedala resnico in policiji povedala, kdo jima je prodal drogo. Mami in očetu sta se v joku opravičila in rekla, da tega ne bosta storila nikoli več. Policija je nato prijela in odvedla preprodajalca.

Skupini sem predlagala, da se lahko na koncu vsi skupaj priklonimo in hkrati, glasno povemo sporočilo, ki smo ga želeli podati preko propagandnega oglasa. Ena izmed deklic je takoj prevzela pobudo in dejala: »Jemanje droge ni prava pot, če želiš priti daleč.«

Te besede smo izrekli ob skupinskem priklonu po koncu našega oglasa. Producentka Maja je bila še vedno zgrožena, vendar ponosna na svojo skupino. Želim si, da bi ti mladi obrazi enkrat le našli pot, vendar se bojim, da je to tukaj zelo malo verjetno. Ko bi le kakšne izmed teh delavnic pripomogle k temu. V bistvu verjamem in vem, da bodo!

Jutri pa budilka zopet ob 6.00. Me zanima, kaj bo prinesel nov dan.

Bello Oriente

M. S.

Nov dan, novi medellinski barrio. Tokrat Bello Oriente. Če sem v Carpinelu skrival solze, sem tukaj občutil strah.

Tukajšnja vožnja z javnim prevozom je dobesedno vožnja z vlakom smrti. Iz *Ciudad Don Bosco*, ki je na vzhodni strani, se z javnim prevozom spustimo v center mesta do ustanove Patio, kjer ima sedež program Derecho a soñar, nato pa se z Majo pridruživa skupinam, ki dnevno odhajajo v posamezne četrti. Že na poti do centra sem skoraj dvakrat zletel s sedeža, podobno pa je bilo tudi, ko smo se dvigali na zahodno stran visoko med barakarska naselja. Prilagojen avtobusek z motorjem buldožerja nas je pustil nekje na sredi ceste, nato smo pešačili do cilja. Pedagoginja, socialna delavka, psihologinja in moja malenkost.

Znašli smo se na kraju, od koder se razteza Medellín kot na dlani. Ljudje bi plačevali, da bi lahko zrl tako veduto, kot sem jo sam. No, pravzaprav sem jo tudi sam plačal ... V Carpinelu se še nisem zavedal nevarnosti, da se v teh barakah skrivajo bande, ki niso prijazne do gringov in tujcev. Cerkev in stavba ob njej, v kateri se nahaja jedilnica, v prvem nadstropju pa prostori, kjer smo imeli delavnice, se nahaja le 50 metrov od roba ploščadi s čudovitim razgledom. Ob prihodu smo z nekaj otroci naredili obhod do ploščadi in ker me je pogled popolnoma prevzel, sem si ga zaželel videti še enkrat ...

Po prvi skupini otrok, s katerimi smo imeli športno vzgojo, so mi dotične voditeljice našle petnajstletnika, ki me je spremljal tistih 50 metrov do roba, saj je prenevarno, da bi šel sam!!! Še bolj pa sem jih slišal, ker sem iz nahrbtnika potegnil »profesionalni fotoaparatus«. Kaj takega tu ni zaželeno in če bi to opazili domačini, bi v nevarnost spravil celotno ekipo, ki izvaja program Derecho a soñar. Na srečo me niso in upam, da me tudi petnajstletni Luis ne bo izdal kakšni bandi ... Taki so ti kraji ... Ko smo se po končanem programu peš vračali v dolino in se po strmih stopnicah spustili mimo ploščadi, so se na njej lesketali štirje motorji, zraven pa menda osem mladih brez majic in polnih tetovaž, ki so galamili in se zabavali v oblakih omamnega vonja ... Bog ne daj, da bi se sam znašel sredi med njimi ...

Če smo se z otroci več ali manj igrali, pa je pozno popoldne prišlo malo več kot po ducata štirinajst in petnajstletnikov. Tema: spolno prenosljive okužbe. Najstniki so taki kot pri nas: punce so se hihitale, fantje so bili bolj konkretni in dokaj resni, vsi pa so požirali nova znanja o načinih spolnih praks ter s tem povezanimi prenosu bolezni. Odkrito in brez zadržkov so socialna delavka, pedagoginja in psihologinja skušale vso stvar povedati v normalnem jeziku, kar so mladi že vedeli v vulgarnem jeziku.

Nazaj grede sva se z Majo menila, da tole prostovoljstvo res ni za vsakega. In je najtežje od vseh do sedaj. Priznam, da tudi sam nisem bil pripravljen na take stvari. Hvala Bogu za salezijansko skupnost, ki je ta večer obhajala sveto mašo in si pripravila domač večer v skupnem druženju. Zato vem, da vse zmorem v Njem, ki mi daje moč.

Kolumbijsko paberkovanje

M. S.

Pred pol leta praktično nisem vedel nič o Pablu Escobarju, pred dnevi pa smo se peljali mimo kraja, kjer je njegov grob in zato priljubljena turistična destinacija. Escobarja, voditelja medellinskega narkomafijskega kartela in enega najslavnejših mafijcev vseh časov, so ga leta 1993 ubili policijski specialci, čeprav naj bi se ustrelil sam.

Druga znamenitost Medellina pa je teološka: južnoameriška škofovsko konferenca (CELAM) je na svoji 2. konferenci leta 1968 v škofijem semenišču, ki leži na nasprotnem bregu, sprejela in potrdila ideje perujskega duhovnika Gustava Gutierrezza o teologiji osvoboditve.

Družbena razslojenost (tako imenovane socialne škarje) je socialni greh ne le Medellina, temveč vseh mest Južne Amerike. Južni del in center Medellina sta s svojimi problemi bogata, medtem pa se severovzhodna in severozahodna pobočja dušijo v barakarskih naseljih. Direktor *Ciudad Don Bosco* pravi, da je najhuje na severovzhodu, saj so tam samo škofijske župnije, ki ne morejo zagotavljati kontinuitete poslanstva evangelizacij in vzgoje, kot to počnejo redovne skupnosti na severozahodu, kjer je tudi *Ciudad Don Bosco*.

V Kolumbiji sta dve salezijanski inšpektoriji. Medellinska šteje 130 članov, ki so razdeljeni v 20 skupnosti in imajo še več ustanov, poklicev pa tudi ni dovolj za nemoteno delovanje. Zato se tudi v tej inšpektoriji odločajo, kaj opustiti in kaj nadaljevati. Ekonom José Luis predlaga, da bi polovica članov slovenske inšpektorije prišla na pomoč. Po moje bi jih kap, da bi morali zapustiti svoja urejena gnezda.

Kolumbija je zanimiva po tem, da že od osemdesetih let ne daje stalnega prebivališča in državljanstva Kitajcem. Zaveda se, da bi s konkurenčnim kitajskim trgovanjem porušila krhko verigo malih trgovin, ki dajejo preštevilnim Kolumbijcem vsakdanji kruh. Kitajci so zato dobrodošli le kot turisti.

Med nami je tudi prostovoljec Mateo iz Venezuele. Katoličan in navdušen nad socialističnimi idejami je zgrožen nad stanjem v svoji državi. Seveda se strinja, da je vlada poddržavila nekatera podjetja, ki so izkoriščali ljudi in

državo ter dobiček odvajali v svoj žep, problem pa je sedaj, ker socialistična vlada, ki se drži na oblasti zaradi populizma in medijev, ni znala ali hotela na vodilna mesta podržavljenih podjetij postaviti usposobljenih ljudi za vodenje. Zato je vse po vrsti propadlo, od socializma do skorumpirane elite pa je le korak, ki se je v Venezueli zgodil. Caracas je postal najnevarnejše mesto na svetu, saj vsak teden v spopadih preživetja in moči umre več kot 700 ljudi!

Vrnimo se v Kolumbijo, ki se nima za andsko državo, čeprav se Andi začnejo začnejo v tej državi. Tri gorske verige vzhodna, osrednja in zahodna kordiljera se združijo v andsko kordiljero, ki se nadaljuje skozi vso Južno Ameriko. Medellin leži v kotlini med zahodno in centralno kordiljero.

Če je Ekvador poznan po mnogih etničnih skupinah, imenovanih indigena, pa v Kolumbiji domorodcev s kakimi pravicami, svojim jezikom in običaji skoraj ni oz. niso priznani. V španski osvajalci so domorodna ljudstva na področju Kolumbije tako rekoč uničili, za nadaljnji razvoj pa pripeljali novo delovno silo – afriške sužnje. Kolumbija je danes južnoameriška dežela z največ prebivalstva afriškega porekla. Delijo se v dve veji. Prvi so potomci afriških sužnjev, ki so se razpršili po deželi kot sužnji in prevzeli nastajajočo kolumbijsko kulturo in običaje in so danes del kolumbijske družbe. Druga skupina pa so potomci pobeglih sužnjev, ki so se preko gora zatekli v gozdove ob tihomorski obali in še danes sestavljajo posebno skupino afrokolumbijcev, saj so ohranili svoj jezik, navade in običaje afriškega življenja.

Po ocenah direktorja *Ciudad Don Bosco* Rafaela je kolumbijska družba zelo zapletena in Kolumbijci so posebni in naporni za razumevanje, a vendarle zelo gostoljubni. Sam se spominja, da je še pred dvajsetimi leti, ko je kot mlad salezijanec v Patiu, v centru Medellina, delal z otroci z ulice, je vsako noč okoli zavoda na ulicah spalo po več kot 100 otrok! In seveda je bil boj za socialne in človekove pravice otrok hud, zato so mu bande kar trikrat uperile revolver v glavo ... a kljub temu je neustrašen tudi danes in karizmatično vodi *Ciudad Don Bosco*.

Dediščina terorizma v Kolumbiji

M. S.

Včeraj popoldan je deževalo. Nevihta je bila tako močna, da je dnevno svetlobo zamenjala zatemnitev. Luč v sobi je slaba, zato mi tudi do branja ni bilo. Ima pa Suhi prenosni računalnik, ki je bil ravno napolnjen, zato sem malo brskala po spletu. Prejšnji večer, preden sem zaspala, so mi po glavi hodile čudne reči. Morda zaradi povišane temperature, morda zaradi tablet, kaj pa vem zakaj.

Ko smo se vračali z *Balconesa*, prostorne pristave nad *Ciudad Don Boscom*, kamor smo se za en večer, eno noč in en dopoldan odmaknili prostovoljci, je bilo še vse normalno. Z *Balconesa* sem se odpravila peš, prav tako tudi Suhi, le da sem jo jaz ubrala med pašniki, on pa po cesti. Ko sem prišla nazaj, sem mu vsa navdušena hitela pripovedovat, da je pot super in da jo še kdaj ponovimo. »Mislim da ne«, se je glasil odgovor, vsaj sama ne in ne po cesti, koder je šel Suhi. Začel je govoriti o zelo nevarnem predelu tik bo ograji *Ciudad Don Bosca*, o nekih bandah, o tem, da si tudi direktor Rafael ne upa voziti tu ponoči, čeprav je tu že kar nekaj časa, o tem, da so v Rafaela že trikrat uperili revolver ... No, mogoče so mi zato po glavi hodile čudne reči.

Kakorkoli, danes sem malo raziskala to področje. Virtualno seveda, saj me nič ne mika, da bi na lastni koži odkrivala kaj novega. Naletela sem na zelo zanimiv članek, ki ga povzemam po spletni objavi nacionalne kolumbijske vojske.*

»Bila sem v petem mesecu nosečnosti, ko sem bila prisiljena v prekinitev. To je zahteval moj poveljnik. Peljali so me v 'bolnišnico', ki jo je imel FARC (*Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia*). Tam je bilo še pet deklet, ki so bila prav tako prisiljena prekiniti ... Nisem mogla ustaviti joka, saj kar si ženska najbolj želi, je otrok ... Ta, ki mi je to storil, je zver ...«

To je leta 2005 pripovedovala komaj 17-letna Marta. Pripovedovala je še, da se je v treh letih naučila vse o poslovanju prometa s prepovedanimi drogami. Vse v režiji FARC-a. »Veljal je dogovor: jaz tebi koko, ti meni puško.

*VIR: www.ejercito.mil.co

Poveljnik in vodja je le sedel na svojem prestolu, mi pa smo pri tem nosili vsa tveganja.

V enem dnevu, kot ta, ki ga je opisovala Marta, so umorili pet otrok v brutalnih razmerah. Posmrtno ostanke še nerojenih otrok je FARC odvrigel v gozdove Vichada. FARC-ove bolnišnice so bile improvizirane. Higijenski standardi so bili zelo nizki, zdravstveni ukrepi negotovi, varnost za izvedbo operacij in splavov pa nikakršna. Tako so mesečno ubili približno 150 še nerojenih otrok v posameznih »skritih bolnišnicah FARC-a«.

FARC je najdlje trajajoče gverilsko gibanje v Latinski Ameriki.

Mnoge ženske so morale prestati marsikatero krivico, saj jim je bila odveza že osnovna pravica do zdravja. Na terenu so morale opravljati spolne usluge, prisilili so jih v prekinitev nosečnosti ter k uporabi kontracepcijskih sredstev, ki niso dobra niti za zrelo žensko. Da ne omenimo, koliko žensk je med temi početji umrlo, saj niso mogle ustaviti krvavitve ali pa so njihova telesa utrpela drugačne zastrupitve.

11. februarja 2005 (pred dobrimi petnajstimi leti!) je mednarodna nevladna organizacija za zaščito otrok Save the Children v uradni izjavi zapisala, da je v Kolumbiji 14.000 otrok, ki se borijo v vojni ter poudarila, da je po Mjanmaru, Liberiji in Demokratični republiki Kongo, to četrta država na svetu z največ otroci vojaki.

Ti otroci so izpostavljeni številnim nevarnostim: izkoriščanju, zlorabi, razpadu njihovih ožjih družin, zdravstvenim težavam, pomanjkanju izobraževanja, mučenju in kaznim za njihovo neposlušnost, ki puščajo tako fizične kot psihične neskladnosti vse do njihove odraslosti. Marsikoga bo zagotovo pospremila tudi v njegov grob.

Danes ugrabitev otrok za vojskovanje obsojajo in preganjajo tako verske kot nacionalne in mednarodna skupnost. Ko mi je Suhi povedal, da se je direktor Rafael že trikrat srečal z revolverjem, me je spreletel srh, če se slučajno kaj podobnega dogaja še danes. Suhi, po moje, če se drživa pravil in reda, mislim, da bo šlo, kajne? Zato je boj z lokalnimi bandami še dandanes težak. Teroristične organizacije se zavedajo, da se z otroci da enostavno manipulirati, ni jih težko preoblikovati v pokorne sužnje in ker jih postavijo v prve bojne vrste, so »vojaške akcije« daljše, kar dodobra ugaja lokalnim bandam.

Iste otroke uporabljajo tudi za izdelavo ročnih protipehotnih min. Vadijo jih mučenja, izurijo v vodnike kurirje, zadolženi so za razne nakupe, so kuharji, sodelujejo neposredno v spopadih in so usposobljeni celo za nadzor ugrabljenih državljanov.

Med vsemi mladoletnimi udeleženci oboroženih spopadov je 18% zagotovo takih, ki so nekoga že ubili, 60% jih je videlo uboj, 70% je takih, ki so videli razpadajoča trupla, 25% jih je videlo ugrabitev, 13% jih je sodelovalo pri ugrabitvi, 18% jih je videlo mučenje, 40% jih je vsaj enkrat streljalo na nekoga, 28% pa jih je bilo ranjenih.

Moj Bog, kaj vse se je dogajalo za stenami teh barak in hiš, ki jih gledam pred seboj? Mimogrede, tu imamo tak razgled na mesto, da bi marsikateri turist zanj plačal. Kaj pa v barakah za hribom, kjer ni razgleda? Kaj vse so počeli otroci in njihovi vrstniki, ki jih gledam vsak dan pred seboj? Kaj vse morajo pretrpeti tukajšnji salezijanci in drugi? Spomnim se, da sem nekoč na ta blog že zapisala, da revolucije ne morem narediti. Zato imam sedaj pred očmi dobrega Samarijana, ki se je ustavil pri pretepenem popotniku in mu pomagal. Kdor hoče, bo že razumel, kaj želim povedati ...

23. junija letošnjega leta, pred dobrim mesecem torej, sta kolumbijska vlada in uporniški FARC s podpisom dosegla dokončni dogovor o prekinitvi spopadov, ki je pogoj za mirovni sporazum. Kljub temu sama težko verjamem, da se bodo marksistični upori v Kolumbiji čez noč zaustavili. Še pred petimi leti je bila za glavo enega glavnih ideologov gverilskega gibanja FARC-a, Alfonsa Cano, razpisana pet milijonov dolarjev vredna denarna nagrada.

MEDELLIN

Medellin je glavno in največje mesto kolumbijske pokrajine Antioquia in drugo največje mesto v Kolumbiji za glavnim mestom Bogotá. Razteza se v kotlini Valle de Aburrá ob reki Medellin med zahodno in srednjo andsko kordiljero na višini

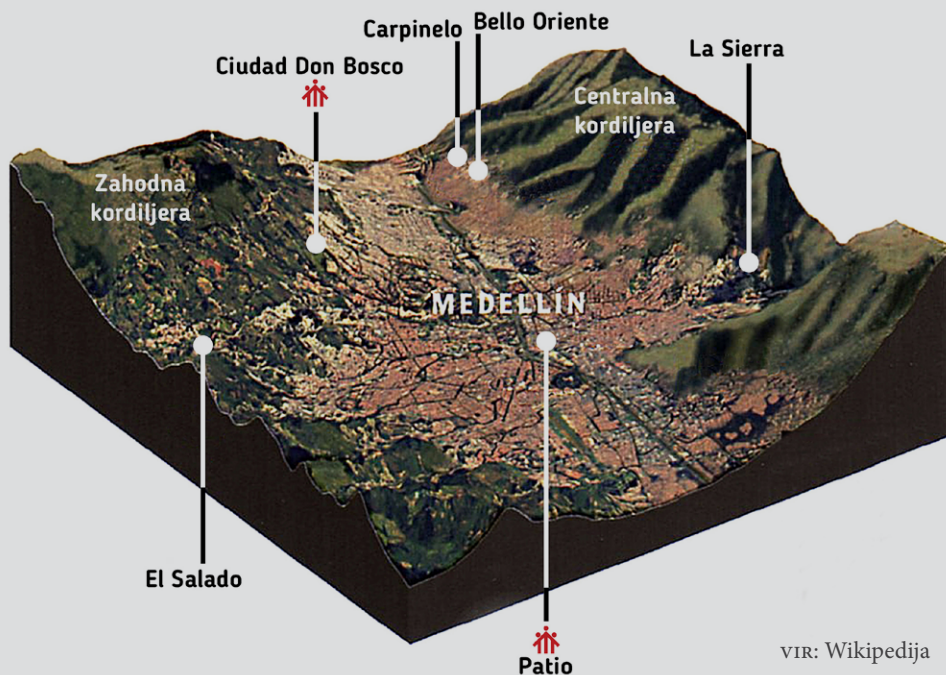

1.800 m. V mestnem jedru živi okoli 2 in pol milijona prebivalcev, skupaj z vsemi barriosi pa jih je okoli 4 milijone.

Medellin je bil ustanovljen 2. marca 1616. Francisco Herrera Campuzano je ob španskem osvajanju tu ustanovil naselje San Lorenzo de Aburrá. Današnje ime je dobil po kraju Medellin v Španiji, ki ga je leta 75 pred Kristusom ustanovil Quintus Caecilius Metellus Pius. Leta 1826 je postal tudi glavno mesto pokrajine, pred tem je bila prestolnica Santa Fe de Antioquia. Današnje mesto se ponaša z bogato kulturno dediščino in razvito ekonomijo v tekstilu, metalurgiji, energetiki, gradbeništvu, avtomobilski in prehranski industriji in telekomunikacijah. Leta 2013 so ga razglasili za najbolj inovativno mesto na svetu.

Ker je medellinska kotlina takorekoč pozidana, na strmih pobočjih pa se kot gobe stiskajo barakarska naselja, se mesto ne more več širiti, zato se spreminja v mesto stolpnic in nebotičnikov. Prebivalstvo se povečuje zaradi naravnega prirastka in priseljevanja (2015 je bilo v mestu 95.335 rojstev in samo 15.430 smrti), pa tudi zaradi ugodne klime, saj je to področje znano kot področje »večne pomladi« s povprečno temperaturo 22 °C.

Mesto je upravno razdeljeno na 16 komun, te pa so razdeljene na barriose.

VIR: Wikipedija

Comuna 13

M. S.

Včeraj sva se s José Luisom, ki vsako nedeljo obišče in preveri delovanje Patia (center za otroke z ulice) in Capre (center za otroke in mlade, žrtve gverile) odpravila na kosilo v elitni del mesta. Ja, razlika je več kot očitna: urejena in čista okolica z bogatim rastlinjem, natrpane restavracije z dobrostoječimi meščani v izbranih oblekah, postrežba na visokem nivoju (saj veste, velik krožnik z majhnim kupčkom, okrašen z raznimi začimbami sem in tja). Obiskovalci (vključno z otroci) se »znajo« obnašati, večinoma pa so tako vsi viseli na družbenih omrežjih ...

Danes se je v centru Patio, kjer smo se zbirali zaposleni in prostovoljci, videlo, da je ponedeljek. Z Majo takorekoč do zadnjega nisva vedela, katera skupina naju bo blagovolila sprejeti medse na teren. Ko je koordinator Omar le uspel zorganizirati vse skupine in zamašiti vse luknje manjkajočih zaposlenih in prostovoljcev, naju je dodelil skupini, ki je odšla v barakarsko četrt El Salado, ki leži v predelu mesta, imenovan Comuna 13. Verjetno bralcu to ime ne pomeni nič, sam pa sem zastrigel z ušesi. Nekje v malih možganih sem imel shranjeno to komuno, ki jo v svoji knjigi Nevidne reči – vtisi in razmišljanja o kolumbijski družbi opisuje dr. Jernej Letnar Černič. Pred odhodom v Kolumbijo sem knjigo seveda prebral. Vsebina res ni potopisna, temveč analizira družbo v luči človekovih pravic in sprave, a zame je bila kljub temu kar malce »pesimistična«, verjetno zato, ker se loteva težav in problemov, ki jih počasi razumevam šele sedaj. Vseeno jo priporočam v branje, kdor želi celostno spoznati kolumbijski živelj.

Natrpani z materialom za delavnice smo se s taksijem odpravili v to četrt. Ko je bilo ceste konec, smo izstopili in se po betonskih stopnicah vseh oblik in dolžin počasi dvigovali v cik-caku med natrpanimi napol sezidanimi hišami in barakami, zbitimi iz desk, med katerimi dve nista bili enaki, pokritimi s pločevino. In kot že znano, z vsakim korakom je bil pogled na medellinsko kotlino lepši, pogledi v notranjost barak pa so razkrivali vedno večjo mizerijo.

Pod vrhom pobočja barakarsko naselje zaključuje čudovit prostor z dokaj novo cerkvijo *San José de Mirador*. A cerkev ne služi le bogoslužnemu namenu. Namesto zakristije je za glavnim oltarjem prizidek s kuhinjo, jedilnica pa je cerkev sama! Kolikor sem razbral iz dogajanja, cerkev in kuhinjo upravljajo neke sestre, ki pa gotovo nimajo karizme za ukvarjanje z otroci!

Pri obeh skupinah otrok, dopoldanski in popoldanski, smo imeli podoben program: z Majo sva se najprej predstavila, nato pa sva otroke naučila bansa O banana in Hiška, ki sta že kar zaščitni znak naših odprav. Seveda v španščini. Sledila je delavnica, pri kateri so otroci barvali matematične enačbe. Namesto številčk so bili krogci z navodili, v kakšni barvi naj bodo pobarvani. Otroci so se tako učili mešati barve in zraven še računati. Seveda sta obe skupini dobili topel obrok hrane v cerkvi, kamor so vseskozi prihajali na topel obrok tudi starčki in starke.

V omenjeni knjigi je natančneje zapisano, kaj vse se je dogajalo v Comuni 13, moj povzetek je le nepopolno razumevanje razlag voditeljice Marcele. Ko se je gverila usidrala na medellinskem podeželju zaradi varnega zavetja in odlične zemlje za pridelavo koke, je izgnala podeželsko prebivalstvo, ki je pribežalo v Medellin in se revno kot cerkvene miši naselilo v današnji Comuni 13. Nato je vojska razgnala gverilo, ki se je skrila v najrevnejša barakarska naselja, spet v Comuno 13. In ponovno terorizirala uboge prebežnike. Nato se je vojska spravila nad gverilo, ki se je skrivala v Comuni 13, nastradalo pa je seveda podeželsko prebivalstvo v barakarskih naseljih. In prav ta vojna je pustila nedolžne žrtve, invalide, nerazrešene probleme in hude travme medosebnega nezaupanja.

V oddolžitve za »vojno« škodo je država sosednji hrib spremenila v turistično »znamenitost«, kamor lahko turisti po tekočih stopnicah hodijo gledat revščino barakarskih naselij. Če to ni v nebo vpijoča krivica in dobesedni posmeh prebivalcem brez osnovnih življenjskih dobrin! Pomembno je le, da je Comuna 13 našla mesto v svetovnih vodičih ... in ni čudno, da so bili med današnjimi otroci tudi gringoti ...

Tik pred nogometno tekmo

M. S.

Ko ustvarjam tale zapis, v štiri milijonski kotlini že pošteno poka in doni. Kako tudi ne, ko kolumbijski Atletico Nacional igra proti Independiente del Valle iz Ekvadorja za prvaka lige Copa Libertadores de América. In to na domačem stadionu v Medellinu. Res se ne spoznam na nogomet, a kolikor sem se pozanimal, je to nekakšna južnoameriška liga prvakov ali nekaj podobnega ...

Ko smo se s prostovoljci, kot vsak dan, zgodaj zjutraj odpravili iz *Ciudad Don Bosco* odpravili v Patio v centru mesta, je bilo v zraku že čutiti velik dogodek. Vlak smrti (beri: minibus) je drvel po bregovih s polnim gasom, ko pa smo prišli v Patio, je imela vsaj polovica zaposlenih oblečene črno-belo-zelene drese najmočnejšega kolumbijskega kluba. Tudi pogovarjati se nismo mogli kaj prida, saj se je na ves glas vrtela nogometna glasba, če ne kar klubska himna. Komaj smo se med plesom in objemanjem ter prepričevanjem o zmagi le nekako uspeli zmeniti, kdo bo kam odšel.

Z Majo sva bila tokrat spet skupaj, s taksijem pa smo se odpeljali visoko v bregove nad ozko dolino, ki se spušča v Medellin. Tam se razteza naselje z imenom La Sierra. Znana je po revščini in visoki stopnji nasilja. Ko je prišla prva skupina otrok, jih je bilo prav tako dobra polovica v zeleno-belih barvah. Če že ne v dresih, pa vsaj s pentljo v laseh ali pa z zapestnim trakom. V delavnicah so otroci odkrivali svoje dobre lastnosti in hobije, kar so tudi narisali (seveda z obveznim grbom nogometnega kluba), iz tega pa smo jim skušali pomagati, da so potegnili vrednote, ki so pomembne za dostojno življenje. Pravzaprav so vse delavnice tukaj zelo premišljeno organizirane in se nikakor ne končajo le z igro ali nekim ročnim izdelkom. Za tem je celoten pedagoški proces, ki vsaj koga izmed teh otrok potegne iz brezna revščine in nasilja ...

Zgodaj popoldne je že pošteno pokalo in vedno več hup je merilo svoje moči. Ko smo se po zadnji delavnici s tretjo skupino, v kateri so bili najstniki, poslovili in sedli na minibus, se je začela prava drama: dobesedno vlak smrti. S polnim gasom po klancu navzdol, z nezmanjšano hitrostjo v ovinek

brez ograje, čez ležeče policaje, ki jih je tukaj vsepovsod polno, smo leteli nekaj metrov ... Maje se je že lotevala slabost, saj ni bilo časa niti za dihanje, ker smo se držali z vsemi štirimi!

Seveda so se lesene in zidane barake barvale v zeleno. Vsepovsod zastave, trakovi, baloni ali pa navadne zelene cunje ... skoraj se mi je že dozdevalo, da so me grdo gledali, ker nisem imel na sebi nič zelenega. Ob postanku sredi brega sem opazil, da nekdo hiti na fasado (!) risat grb *Atletica Nacional*. Tudi neka kapelica z Marijinim kipom (ki sem jih v teh naseljih opazil kar nekaj), je bil ovita s klubsko zastavo, da je Marijina glava komaj kukala v svet. Malo nižje je iz sosednjega minibusa iz vsake možne odprtine visela zastava, vsi pa so v zelenem kričali in tulili, da je bilo veselje gledati. A kaj kmalu sem se zgrozil, ko sem med navijači videl nekoga z gasilskim aparatom v naročju. Hm, mogoče pa bo skrbel za varnost, ko bodo prižigali bakle in še kaj hujšega ... a malo dvomim ...

Ko smo prišli v center mesta, smo se med vsem mogočim zelenim še uspeli prebiti do naslednje postaje ter sestli na minibus za *Ciudad Don Bosco*. In da je mera polna, smo pred seboj zagledali skupino policistov, kar tukaj ni nič nenavadnega, saj jih je povsod dovolj in po mnenju José Luisa počnejo tri stvari: nič, nič in nič! Lučaj stran so ob cesti parkirali marico s široko odprtimi zadnjimi vrati, notri pa ... velikanski zvočnik, zaradi katerega se marica kar poskakovala!

Tako smo uspešno prišli v »varno« zavetje don Boskove ustanove, a miru to noč ne bo. Ne le, da je tudi naš breg ves odet v zeleno-črno, pokanje, streljanje in glasba so zamenjali (smogove) meglice, ki se po navadi valijo nad medellinsko kotlino. Mimogrede sem opazil, da bolj ko je ljudstvo revno, bolj izkazuje z vsemi možnimi sredstvi pripadnost »svojemu« klubu. Saj ni važno, da jutri ne bo šole in dela, če zmaga Kolumbija, tudi ni važno, kaj bo jutri na mizi, samo da danes teče pivo v potokih in se razširja vonj trave ... rezultat pa bo podoben, če Kolumbija zmaga ali izgubi: spirala revščine in nasilja se bo vrtela naprej.

Zdaj se grem pozanimat, kdaj se tekma začne in kje jo je moč gledati ... pa saj bom tudi pri zaprtem oknu vedel, kako bo potekala. ☺

Tik po nogometni tekmi

M. S.

Zmagali smo!!! Tu je noro. To je evforija!!! Po tiho sem ves dan upala, da bo današnji večer naš. Sredi prvega polčasa me je poklical Suhi v salezijansko hišo, kjer je velik big skrin in potem se je začelo. Navijali smo, vstali ob vsaki priliki in končno ena nič. In kar je pomembno, rezultat je ostal enak do konca tekme.

Kako se spomnim, ko sem letos marca z odprtimi usti stala doma pred televizijo in spremljala finalne skoke naših orlov, pa za tem podelitev priznanj. Tisoče zastav Slovenije. Kar mraz je šel po meni. Točno vem, kaj mi je rekla naša mati: »Se daš na an mau umir't.« (Beri: malo se umiri, Maja, saj ne bo konec sveta).

Mati, tukaj je trenutno noro! Takoj po tekmi, oz. že slabo minuto pred koncem se je začelo. Petarde pokajo ena za drugo, pokale bodo celo noč. Ognjemet je od tu, s pogledom iz centra na dolino v mesto, fantastičen. Za novo leto pri nas vse skupaj traja približno 15 min, pol urce, tule je od konca tekme minila več kot ura in vse se še kar sveti. Seveda je tudi pirotehnika v barvah kluba. Avtobusi, taksisti, avtomobili, motoristi – vsi trobijo. Kot v čebelnjaku je, ko ne veš, iz katere strani brenči, ker brenči od vsepovsod. Iz centra imamo neposreden pogled na stadion v dolini. Približno 800 m ali 1 km je zračne razdalje do njega. Iz njega se vali dim, toliko pirotehnike so spustili v zrak. Hitim pred TV, spet ven, in spet pred TV in spet ven. Seveda tega ne delam samo jaz, ker bi se po moje vprašala po mentalnem zdravju. Gre za čredni nagon.

Evforija je na višku. Prepričana sem, da je jutri dela prost dan. Slavje se bo zavleklo dolgo v noč in v jutrišnji dan. To so napovedovali že danes. Otroci na delavnicah so hiteli: »Učiteljica nam je rekla, da če danes zmagamo, jutri nimamo pouka.« Kljub vsemu me še zanima, kaj vse bodo jutri poročali in zamolčali mediji. O vseh poškodbah in nesrečah, ki se naredijo ob takih dogodbah s tolikšno maso ljudi, pa še o čem drugem ...

Zadnjega odstavka pa ne bom zapisala, preberite ga v prejšnji objavi. Žal ostaja točno tako.

Pekel medellinskih barriosov

M. S.

V četrtek sem se znova priključil Sandri, Alexandri in Cielo v Carpinelu. S taksijem je pot najhitrejša in tako smo brez večjih težav prispele po ovinkasti in ozki cesti do cilja visoko nad centrom mestom.

Pravzaprav bi dan minil brez večjih pretresov, če ne bi obiskali mame s petimi otroki v njeni baraki ... Tudi posebnega dela nisem imel. Dopoldne sta namreč prišla predstavnik »Prijateljstvo metroja« in s skupino 40 otrok izvedla delavnico, kako se kot udeleženci javnega prometa pravilno obnašati. Pravzaprav zanimiva tematika, ki je v taki obliki nisem zasledil še nikjer. Neke vrste bonton o čakanju v vrsti, pa o obnašanju na sredstvih javnega prevoza, o spoštovanju skupne lastnine (čečkanje in praskanje po površinah) ... Medellin ima dve nadzemni metro progi, avtobusni sistem ter kar nekaj mestnih vzpenjač (še več pa v gradnji) z imenom metrocable, ki povezujejo visoko ležeča barakarska naselja in so poleg minibusov ter taksijev povezani v javni prevozni sistem.

Tudi popoldanski čas je potekal drugače. Na mesečno srečanje so bili povabljeni starši otrok v našem programu in po začetnem obupavanju jih je prikapljuje kar 25, med mamami in babicami tudi mlad očka. Kot sem izvedel kasneje, je bil odziv nad pričakovanji, saj se jih v drugih barakarskih naseljih zbere le kakšna peščica ... nekaj podobnega kot pri nas v Sloveniji. Tudi na tem srečanju je bilo govora o drogah in zaščiti otrok pred njimi. Seveda je realnost tukaj popolnoma drugačna, saj so droge, tako kot nasilje in spolnost nekaj povsem vsakdanjega in skoraj normalnega. Mame in očka so živahno sodelovali, si izmenjevali izkušnje in skupno ugotovili, kako pomembna je vzgoja, zgled ne le staršev, temveč tudi starejših bratov in stricev ter izobrazba.

Pred kosilom, ki ga imamo, tako kot vsakič, s seboj iz popotne torbe in smo ga pojedli kar na cesti, kjer je vsako minuto mimo pridrvel bus ali tovornjak z obilo izpuhov, smo obiskali omenjeno mamo.

Ozka steza in vzpon po stopnicah sta nas mimo mrkih pogledov pripeljala do barake, stisnjene med ostale tri ali štiri ... Zidovi so iz tanke rdeče opeke, brez kakršnih koli ometov ali zaključkov. Kovinska vhodna vrata odstirajo pogled na tri prostore: v prvem je mešanica neke vrste kuhinje, dnevne sobe in ropotarnice z vsem mogočim, v drugem prostoru sem opazil posteljo, tretji prostor je zastirala zavesa ... Električne žice so navešene na žeblih, voda se nahaja v vedrih in plastičnem sodu. Pločevinasta streha na tankih letvicah se je prilagajala sunkom vetra in zato grozljivo ropotala, luknje med opeko ter pločevino neučinkovito zastirajo kosi kartonastih škatel ... in to v štiri milijonskem mestu ...

Bil sem v afriških in ekvadorskih barakah, a vseeno me je pretresla mizerija tega doma. Socialna delavka Sandra in psihologinja Alejandra sta se odzvali na prošnjo za pomoč. Mati je otroke spodila iz barake pred vrata na stopnice, nato pa se je začel pogovor. Hvala Bogu nisem razumel vsega, a še to, kar sem, je bilo zame preveč. Koliko trpljenja, prostitucije, nasilja, zadržanih otrok je že pretrpela ta mati z željo, da bi lahko vzgojila vsaj najmlajše otroke. V njenih izjokanih očeh sem videl brezup in zlomljenost in občudoval pogum priznanja in borbenost ranjenega leva. Zdi se, da je molitev, pomoč, reševanje kot kapljica, ki jo veter suva sem ter tja, preden pade v morje. Kaj narediti z otroci, ki so vsak trenutek izpostavljeni nevarnostim in nimajo prostega gibanja zaradi kontrol band? Odgovora ni ...

In takih primerov je tukaj na deset tisoče! Zgodb in fotografij ljudi, za katere je za sedaj boljše, da niso objavljene. Tudi zaradi naše varnosti ...

Medellin, Medellin, glavno mesto gorja

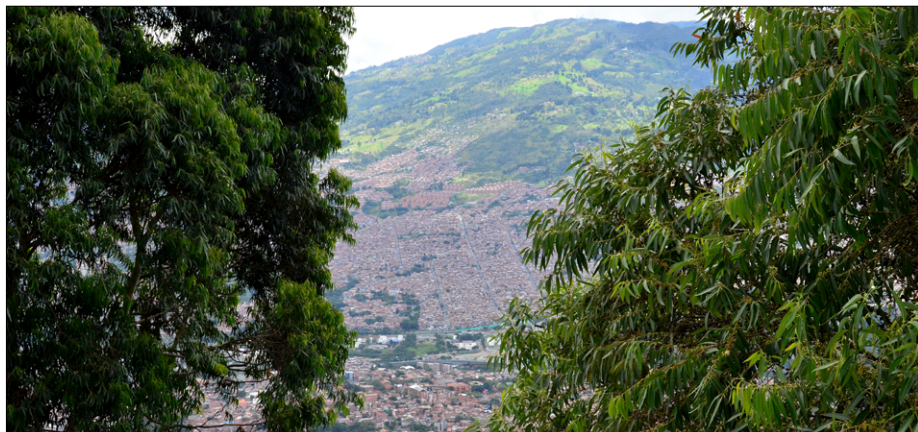
M. Ž.

Če ne vzgaja družina, vzgaja ulica. Na ulici pa ni pravil. Vodilo je: »Preživi!« Verjamem, da pomaga tudi naš *Derecho a soñar* – igre, druženje in s tem organiziran pedagoški proces, ki ga vodijo pedagogi, socialni delavci, psihologi ter prostovoljci.

Ko poslušam zgodbe otrok, s katerimi vsak dan delamo na delavnicah, se počitim nemočno. Kdo pozna rešitev, kako pomagati dečku, ki je na trenutke tako nasilen, ki tako spreminja svoje razpoloženje, da razbila šipe, se dere, pretepa svoje prijatelje, nato pa je spet prijazen in sodeluje pri igri in pri učenju? Sem slučajno pozabila povedati, da je kot triletnik videl umor svoje mame, ki jo je oče zabodel z nožem?

Kokain se, predno ga prodajo in uživajo v prahu, nahaja v »kamnu«, zbit je skupaj v trdni obliki. Kako pomagati fantu, ki je nekoč že obiskoval delavnice *Derecho a soñar*, po tem pa je nekega dne kar izginil? Izvedelo se je, da je začel posel v očetovi službi. Praska »kamne« in pripravlja ter pakira vrečke.

Brata deklice, ki obiskuje delavnice *Derecho a soñar*, so z drogami našli v bližnji Panami. Sedaj je na poti v Kolumbijo, kjer bo tri dni v priporu, za tem pa ga čaka zaporna kazen. Mama svojega sina ne želi videti. »Jaz pa ga hočem videti, saj je moj brat! On je moj brat!« Kaj naj rečem deklici?

Za otroke (skoraj) čisto vse

M. Ž.

Če začnem s pojmom ljubezen, o zgodbi še ne povem veliko. Če nadaljujem z besedama dajanje in sprejemanje ter se navežem na naslov, povem že skoraj vse. Tukaj po barriosih so ti pojmi med seboj malo pomešani. Nekatere osnovne stvari so tukaj cela znanost. Ne želim obsojati, opisala bom le, kako je bilo, sliko in moralno zrcalo pa naj si vsak ustvari sam.

V eni od barak v Bello Oriente živi štiričlanska družina. Mama in tri hčerke. Mama bi za svoje otroke naredila vse na tem svetu. Želi jim nuditi denar, da si lahko privoščijo šolo, veliko dela, da bi zaslužila in bi nekoč svojim hčeram kupila hiše, kjer si bodo lahko ustvarile družine ... V glavnem dela, da služi denar za svoje otroke. Vse za otroke.

Nekega dne nobena od hčera ni prišla na *Derecho a soñar*. Tudi ni nihče vedel, kje bi lahko bile, zato so sodelavci potrkali na vrata njihove hiše. Ena izmed deklet je na drugi strani jokaje odgovorila: »Zaklenjene smo, mama je v službi, ne počutimo se najbolje«. V hišo so dobessedno vdrli. Vse tri hčere so bile bolne. Najverjetneje so se s čim okužene ali pa so prebolevali.

S pedagoginjo Marto in prostovoljko Mariano iz Guatemale

le kakšno hujšo gripo ali angino. Stranišče je seveda zunaj barake. Kaj je mislila mama, ko jih je zjutraj zaklenila in odšla na delo, mi ne bo nikoli jasno. Dve od hčera sta imeli hudo diarejo, zato je bila notranjost barake kot stranišče. Ena je ležala na tleh, kjer je od bruhanja in dehidracije ostala brez moči. Sodelavci so klicali mamo, da je potrebno hčere odpeljati k zdravniku. Odvrnila je le, da sedaj ne more, ker je na delu, da bo hčere odpeljala naslednji dan, če se bo uspela dogovoriti za prosti dan ...

V sosednji hiši živi še en fant. Zelo prijazen in prijeten je. Obiskuje 5. razred osnovne šole. Svojo mamo obožuje. Preden so salezijanci zaposlili čistilca, ki skupaj z nami hodi na »teren« in vedno temeljito počisti naše skupne prostore, je to počela mama omenjenega fanta. Žal ta fant ni prejel toliko mamine pozornosti, kot bi si želel. Zato je počasi prehajal v skrajnost. Ker je mama veliko delala, za svojega sina ni imela časa. Fant se je odločil za samokaznovanje – morda bi s tem pridobil več mamine pozornosti. Tepel se je in sam po sebi mahal s palico, da si je prizadejal marsikatero modrico. Nekega dni pa si je okoli vratu naredil ogrlico. Če bi šel še pol milimetra globlje, bi ga ta ogrlica pospravila v grob. Učiteljica v šoli je menda z mamo govorila glede tega. Fant se za tem dalj časa ni pojavil na Derecho a soñar, saj je trajalo, da se mu je rana zacelila.

Za otroke je tu potrebno narediti kar največ. Ko bi vsaj starši tudi to razumeli.

“Prosti čas” prostovoljk

Medellinski Jerneji

M. Ž.

Mislím, da mu je bilo ime Jernej. Fant, ki se je skrival v zakristiji, preden se je pridružil don Boskovemu oratoriju. Ko ga je don Bosko vprašal, kaj zna, v čem je dober, je on le skomignil z rameni in dejal, da v ničemer. Po »pogajanjih« sta na koncu sta prišla do ugotovitve, da Jernej odlično žvižga in da je v tem zares dober. Boljši kot marsikateri fant v don Boskovem oratoriju.

Ta teden je na naših delavnicah v *Derechu* zelo vroče. Potekajo še zadnje priprave na Festival talentov, ki se bo odvijal naslednji teden v skupnem centru Patio v središču mesta Medellin. Otroci iz vseh šestih barriosov bodo z avtobusi prišli v center in nastopili s svojimi talenti. Že cel teden ob koncu vsake delavnice spremljam vaje, kjer se pleše, poje, riše, recitira. Vse, v čemer so ti otroci dobri.

Danes je v kotu vadila neka deklica. Prisluhnila sem ji, ko je pela. Njen glas je bil žalosten. Ob koncu sem le pristopila do nje in jo prosila, če mi zaupa naslov pesmi. Posnetek sem našla na youtubu (*Josenid - No le pegues*), pred spanjem pa sem se malo potrudila in v slovenščino prevedla besedilo. Naslednji teden bodo Jerneji pokazali, kaj znajo. Zares se veselim srede, komaj jo čakam.

Z otroci iz Ciudad Don Bosco po nedeljski sveti maši

*Kako me boli poslušanje joka,
ki se nikoli ne preneha,
ko jo udariš »iz ljubezni«.
Zlomljeno imam dušo in srce,
ko gledam mamo, ki joka,
ko pa vem, da te ona resnično ljubi.*

*Očka, prosim, ne udari moje mame,
udari raje mene.*

*Mislím, da je vse skupaj moja krivda,
saj me ni rodila, ko bi me morala.
Ljubezen med vama je umrla,
jaz pa bi dala vse, da se zopet vrne
in da ponovno zagledam nasmeh.*

*Očka, prosim, ne udari moje mame,
udari raje mene.*

*Ni pošteno, da mamo vidim takšno.
Povej mi očka, kako se počutiš,
ko pa vem, da si videl mojo babico
skoraj popolnoma brez življenja.*

*Očka, prosim, ne udari moje mame,
udari raje mene.*

*Očka, pojma nimaš, zakaj živim,
tudi ne veš, kaj vse se učim.*

*Vedno znova vidim, da jo udariš brez kesanja,
vse kaže na to, da ne veš, kaj počneš.
Zdi sem mi, da si brez duše in srca.
Povem ti, s tem ničesar ne rešiš,
le žensko – ženo uničuješ.*

*Očka, prosim, ne udari moje mame,
udari raje mene.*

P. S.: Še nikoli doslej nisem prevajala španske pesmi. Prevedeno je bilo zelo na hitro, zato se za vse napake opravičujem. Mislím pa, da se rdeči niti dá slediti.

Mesto povezovanja in sejmov

M. S.

Kot se za velemesto spodobi, je kljub revščini barakarskih predmestij polno prestiža in dogodkov vseh vrst. Da se oblasti trudijo urejati življenje, se vidi tudi po javnem prevozu. Sicer počasi, a omrežje nadzemnih metrojev in mestnih vzpenjač se širi. Dve liniji nadzemne železnice povezujeta sever in jug ter center in zahod, 5 mestnih vzpenjač pa povezuje strma mestna obrobja z metro linijami. Najbolj pa bode v oči (ali pa boža dušo, kakor vzamemo), da podjetje, ki upravlja javni prevoz, izredno skrbi za čistočo. Če je večinoma povsod videti (vsaj ostanke) smeti, jih na progah javnega prevoza ni. Še več: postaje nadzemne železnice so tako čiste in dišeče, kot bi se sprehajali po kakšni bolnišnici! Seveda se med potniki redno sprehajajo čistilke in drgnejo zloščena tla ... Vse kaj drugega pa so minibusi, s katerim potuje velika večina (revnejšega) prebivalstva ...

Da Medellin ni od muh, kaže tudi dejstvo, da je center festivalov in sejmov. In to ne kar takih. Medellin je menda na južnoameriškem kontinentu za modne smernice nekaj podobnega kot Milano za Evropo. Priznam, nisem se (in se verjetno tudi ne bom) šel sprehajat po mestnem centru, da bi videl to čudo od mode, se je pa pred dobrim tednom odvil sejem mode, o katerem so mi pripovedovali in se pohvalili, da privabi veliko turistov ...

Medellin se lahko pohvali s še enim zelo izvirnim festivalom. Imenuje se *Feria de las flores*, praznik cvetja. Ja, spominja na laško *Pivo in cvetje*, le da ta tukaj poudarja cvetje, čeprav tudi piva ne manjka. Tudi po obsežnosti in namenu je popolnoma drugačen. Različni dogodki festivala se vrstijo že 10 dni pred velikim finalom, ko medellinske ulice zasedejo povorke cvetja.

A bolj zanimivo je ozadje. V soboto je naju z Majo José Luis odpeljal na večerni izlet v eno izmed vasi, ki ležijo na planotah na vzhodni strani Medellina, kakih 2.600 metrov visoko. Dobro uro vožnje oddaljena vasica Santa Helena je pravo nasprotje velemesta: rodovitna zemlja, večerni hlad, pašniki in nizke hiške, skrite med hribi in evkaliptusovimi in bambusovimi gozdovi.

Pripeljali smo se na dvorišče neke domačije, kjer smo parkirali, nato pa se sprehodili čez vas, ki je bila vsa spremenjena za sprejem gostov. Še najbolj me je spominjala na kakšno vaško gasilsko veselico. Ob cesti so stale stojnice z razno kramo, slamniki in pončoti. Vmes je z domačih šankov zadišalo po dobri malici, ki jo tukaj sestavljata arepa in chicharron (majhen okrogel kos kruha, pečen iz koruzne moke in kos pečene mesa ali klobase).

In kaj smo tukaj pravzaprav odkrili? Lahko smo si v živo ogledali priprave na praznik cvetja in povorko. Ljudje tukaj celo leto živijo za ta praznik, ki je uvrščen v kulturno dediščino Kolumbije. Skozi leto gojijo ne vrtove, temveč polja cvetja, ki se razcvetijo prav pred praznikom in ga nato uporabijo za pripravo razno raznih skulptur iz cvetja. Ker gre tudi za priznano tekmovanje, je vloženega veliko truda in izvirnosti.

Ob ogledovanju in razlagah sem počasi razumel tudi pomen cvetnih vencev na nekakšnem stolu, ki si ga nato oprtajo na rame in se v povorki razkazujejo kot kakšni pavi. »Nosilni« stoli izvirajo iz kolonialnih časov, ko so si podložniki (bolne ali nepokretne) gospodarje oprtali na hrbet in jih s tukajšnjih pristav nosili čez strmo hribovje globoko v mesto Medellin in nazaj. Kasneje se je pojav razvil v »taksi« nošnjo, ki so jo opravljali tudi drugi, ne le sužnji. Seveda nošnja ni bila štiporamo, kot jo poznamo pri nas, ampak je gospodar sedel na stol, oboje pa si je nosač oprtal na hrbet in ga s trakom prepasal še čez svoje čelo. Tako je nosač gledal naprej, gospodar pa nazaj. Kasneje so na takih stolih začeli prenašati še raznorazno blago, danes pa je od vsega tega ostala folklorna nošenja cvetličnih vencev, tudi takih ogromnih, ki v premeru merijo več metrov.

Prijazni vodič, sicer domačin in učitelj v salezijanski šoli, se je zelo trudi s svojo angleščino, nam je predstavil pol žlahte in znancev, ko so hiteli pripravljat aranžmaje za festival, povabil nas je tudi v svojo hišo, ki se je prav tako spremenila v veliko delavnico. Na koncu smo si še potešili lakoto in žejo, a kljub gostoljubnosti nismo odšli v rožicah ...

Felipe

M. Ž.

Zgodilo se je v barriu Bello Oriente. Felipe se je popolnoma zmešalo. Prijel je vrečko mleka (ki je tukaj pakirano v polivinilnih vračkah) in jo z vso silo treščil ob mizo, da je vsebina pobelila dobršen del jedilnice. Ves čas se je drl kot nor. S seboj je prinesel palico od metle in med delavnicami tepel vse po vrsti, kdor mu je pač prišel pod palico. Ker je fant med starejšimi v skupini, je s svojim obnašanjem prevzel nadzor nad celotnim dogajanjem. Med malico sem nekaj časa še stala poleg njega, enkrat sem ga celo prijela za roko in mu z ostrim glasom zabičala, naj že utihne, vendar je bilo. Šlo je tako daleč, da sem za kakih pet minut zapustila jedilnico in se »ohladila«. Mislila sem si, naj se pač popljuvajo med sabo ali kakorkoli že. Ker nisem bila edina od profetov (tudi naju z Markom kličejo *el profe* – profesor), sem si lahko privoščila pobeg iz situacije. Naj jo rešijo drugi, sama žal nisem znala pomagati.

V Bello Oriente sem bila že prejšnji teden, a do tako kočljivega položaja ni prišlo. Priznam, da se mi do danes niti sanjalo ni, za kaj gre. Tokrat so me poučili. Niti ne vem, kako začeti, da vse pojasnim in razložim.

V Medellinu živi okoli štiri milijone ljudi. Mesto je razdeljeno na 16 komun, v posameznih komunah pa so barriosi z barakarskimi ali urejenimi naselji, odvisno, kje ležijo in kaj si ljudje lahko privoščijo. Četrta, v katerih živi za kakšno Ljubljano ali pa Maribor ljudi, po navadi ločuje kakšna izmed glavnih cest. *Ciudad Don Bosco* se nahaja v četrti Aures, v komuni 7, imenovani Robledo. V tej četrti, kot v mnogih drugih, je mir dobesedno kupljen. V kar 15 od 16 komun imajo vso moč t. i. *los combos*. Gre za skupino ljudi, bando, ki se ji ni dobro zameriti, saj ima vso oblast in nadzor. Policija jim ne more nič in jih pusti pri miru, ker je vse povezano z mafijo, drogami, orožjem, opranim denarjem in še s čim. Tudi v komuni 7 vlada skupina kombosov. Salezijanci so se z njimi uspeli dogovoriti, da *Ciudad Don Bosco* pustijo pri miru. A pogajanja za tak rezultat so zahtevala trikratno prislonitev revolverja na Rafaelovo glavo. Šele sedaj mi je jasno!

Los combos niso kakšna javna ustanova. V organizacijo so vključeni posa-

mezniki iz določenih družin. Vloge posameznikov so različne. Ob jutrih, ko se odpravljamo na teren, lahko pri kraju vstopa na avtobus opazimo moškega, ki stoji vedno na istem mestu in motri okolico. On je opazovalec. Zagotovo jih obstaja še več. Mimo njega ne gre ničesar. Nadzira in opazuje, kaj se dogaja, kam in s kom kdo gre. Vse vidi in poroča naprej.

Drug položaj ima *el cucho*. On ima posebno nalogo. Je prijazen gospod, ki ga imajo otroci še posebej radi, saj je ljubeč, dostopen, je oče otrokom na ulici, saj doma nimajo očetov. Iz otrok izve vse: o šoli, o njihovih prijateljih in družinjah. Seveda je njegov namen pridobiti si jih na svojo stran. Zato je vedno na ulicah. Ko se pojavi, otroci z navdušenjem pritečejo k njemu in vpijejo *el cucho, el cucho*. On jih objema, poljublja, deli sladkarije. A njegova naloga je v bistvu popolnoma drugačna. Ko si jih pridobi na svojo stran, ti otroci počasi začnejo delati zanj. Po določenem času posameznike poprosi za uslugo, če mu tam in tam prodajo to in ono, če kakšen zavojček odnesejo temu ali tistemu. Ker ga imajo otroci radi, mu z veseljem priskočijo na pomoč. Tako se zanje začne peklenska spirala prodaje drog, prenašanja raznih sporočil in vsega prepovedanega. Ko smo na terenu, nas kučoti vedno opazujejo. Ko smo na javnem igrišču pripravili štafetne igre, je bil kučo ves čas ob ograji in opazoval. Seveda profesorji in prostovoljci kučotom nismo pri srcu, ker v nas vidijo tekmece.

Naj se vrnem nazaj k našemu Felipe. Zaradi dogodka in njegovega nerazumljivega obnašanja je bilo potrebno nekaj storiti. Vodje programa so se odločili, da Felipe do nadaljnjega ne bo več obiskoval programa *Derecho* a soñar. Vsaj toliko časa ne, dokler eden izmed staršev ne pride na sedež centra v *Patio* na pogovor glede obnašanja Felipa. Odločitev je bilo treba sporočiti Felipevi družini. Ob obisku sem doživela šok! Njihova hiša ni med najmanjšimi, nikakor pa ne zasluži pridevnika velika. Sezidana je iz ozke rdeče opeke, za kritino pa so azbestne plošče, obtežene s kamni, da slučajno česa kam ne odpihne. Še predno smo stopili na »dvorišče«, je zadišalo po travi. Sedem grmičkov marihuane za živo mejo »dvorišča« me je dodobra prizemljilo. Felipe ima devet bratov, torej je pri hiši deset sinov. Očeta ni, mama veš čas in vse dni dela, za otroke pa skrbi babica.

Felipe se do sedaj ni obnašal tako nasilno. Bil je faca, pogosto je miril druge otroke, da je *el profete* potrebno poslušati in jih ubogati. Izvedela sem, da

Felipe ni izdelal drugega razreda osnovne šole, zato sta se babica in mama odločili, da šole ne bo več obiskoval. Veliko časa se je zadrževal na ulici. Odkrila ga je skupina Derecho a soñar in ga povabila na dopoldanske in popoldanske programe. S tem je vsaj malo ubežal uličnim bandam. Čez čas se je vodja odpravila domov na pogovor. Prepričala je mamo in babico, da je za Felipeja nujno nadaljevanje šolanja, saj fant še vedno ni znal ne pisati ne brati, kaj šele računati. Tako je Felipe letos ponovno začel obiskovati 2. razred. Mimo grede, star je 11 let. Sprva je bil navdušen, ves čas je nosil šolsko uniformo, na rami je imel nahrbtnik, celo neko knjigo je ponosno kazal, vendar je bilo veselje kratkotrajno. Zapadel je v neko čudno družbo ter spremenil svoje obnašanje in mišljene. Začel je razgrajati, na delavnice prinašati palice ... In tako smo ponovno na začetku zgodbe. Da je položaj še bolj kompleksen in težje razumljiv, naj povem, da so nekateri izmed njegovih starejših bratov v ulični mafiji kombosov.

Joj, ko bi vedeli, kako tu manjka ljubezni. Pojma nimajo, kaj je to. Vzgoja je zgrešena v osnovi. Babica je vajena svoje vnuke le pretepati. Za kazen. Med dopoldanskim obiskom smo ji razlagali, da pretep ni ne rešitev ne način. »Ja, ja, otroci in njihove pravice. Dobro, po tem pa ne bom, če vi tako rečete, ampak jaz vem, da batina pomaga,« je hitela ves čas. Dopovedovali smo ji še, da tudi strici in starejši bratje ne smejo pretepati otrok. Obljubila je, da ne bo. Popoldne je k nam pritekel Felipe. Že od daleč je kričal: »Ha ha ha, sploh niste ničesar dosegli. Pa še babica me ni naklestila. Zakaj ste sploh prišli k nam domov? Nič mi ne morete, ha ha ha.«

Skoraj v joku sem dogodek razlagala José Luisu. Odvrnil je le: »Maja, tu v vsaki družini živi najmanj eden Felipe.« Nato pa na portalih berem naše novice o novih zakonih ter pravicah otrok. Prav tako skoraj v joku. Že na začetku, ko se mi v bistvu še sanjalo ni o teh stvareh, sem dejala, da nimamo s Kolumbijo ničesar skupnega, razen zemljo in nebo nad nami. Tukaj bo potrebno še veliko storiti. Morda kaj odvzeti nam, ki zato ne bomo v ničemer prikrajšani, ter prinesiti sem. Pa saj sami dobro veste, da govorim o neotipljivih stvareh.

Na obrobju amazonske nižine

M. S.

Ko mi je José Luis omenjal možnost potovanja nekam daleč, sem bil seveda za. A pravzaprav nisem vedel ne kam gremo ne kaj bomo tam počeli. V nedeljo zjutraj smo direktor Rafael, ekonom José Luis in moja malenkost sedli v avtomobil in se odpravili na 12 ur čiste vožnje. Na poti sem izvedel, da gremo precej dlje od glavnega mesta Bogotá, a še vedno mi ni bilo jasno, kaj bomo tam videli in počeli ...

Nekaj več kot 600 km dolga pot se je vlekla tudi zato, ker je Kolumbija glede infrastrukture kakih 25 let za Slovenijo. Pravzaprav šele začenja z gradnjo avtocest, ki bodo pravi podvig, saj je dežela zelo hribovita. Na poti sem opazil, da se lahko na štiripasovnih cestah prežite tako po desni kot po levi, da imajo t. i. avtocesto pravico uporabljati tudi pešci, kolesarji in vprežna vozila. Seveda pa so vse ceste plačljive, tudi če niso avtoceste ...

Pot nas je vodila čez centralno kordiljero proti jugovzhodu, med hribovjem, kjer se je še pred nekaj leti skrivala gverila in zato je bila pot po tej cesti smrtno nevarna. Pri kraju Doradal smo se peljali mimo vhoda v Escobarjev živalski vrt. Če se ne motim, je to kraj, kjer se po pisanju našega nacionalnega portala nahaja največji trop povodnih konj zunaj Afrike, ki se v raju brez sovražnikov veselo razmnožujejo. Nad vhodom je Escobar na ogled postavil malo zasebno letalo, s katerim je pretovoril prve kilograme in začel s svetovno znano mamilarško trgovino ...

Pot je nato preko največje kolumbijske reke Magdalena vodila do glavnega mesta. V njem smo se ustavili le na kosilu v nekem megalomanskem trgovskem kompleksu na obrobju. Bogotá D. C. leži na planoti vzhodne andske kordiljere na višini 2.600 metrov in šteje za pet (5!) Slovenij prebivalstva. Ko smo se nato peljali poglavni tranzitni cesti skozi mesto, so mi v oči padle močno ograjene mestne četrti oz. kompleksi stanovanjskih blokov, ki so imela varovane vhode, visoko ograjo pa je večinoma zaključevala električna žica! In seveda so se iz daljave približevala obrobna naselja barak. Le da jih je bilo tu celo morje in kamor je segal pogled. V primerjavi z bogotskimi barriosi se zdijo medellinska prav majhna. Rafael je potrdil, da živi v bogot-

skih barakah za skoraj dve (2!) Sloveniji ljudi. Torej štirje milijoni ljudi! Tudi v Bogoti imajo salezijanci podobno, a večjo socialno ustanovo, ki deluje v teh barakarskih naseljih. Meni se je vseeno zdelo, da je to le kaplja v morje začaranega kroga revščine in nasilja vseh vrst.

Štiripasovna cesta se je zožila na dvopasovno, se nadaljevala čez prelaz in se v gromozanskih ovinkih začela spuščati v strmo globino. Meglice so spuhtele in obdala so nas bujno zelena pobočja, ki jim ni bilo videti konca. Vsake toliko smo se peljali mimo vojaške kontrolne točke. Vojska v Kolumbiji izvaja nadzor in lahko brez vprašanj ustavi in identificira vsakega civilista. Ker so vsakokrat dvigovali palce, José in Rafael pa sta jim vrnila pozdrav, sem mislil, da je to nekakšen dogovorjen znak, da vse poteka brez težav. A Rafael me je nato podučil, naj tudi sam dvignem palec v pozdrav. Ta znak namreč pomeni, da nisem čavist, torej sem desničar in podpiram vojsko. Šele na spletu sem odkril, da je čavizem levičarsko gibanje, ki izvira od venezuelskega predsednika Huga Chaveza. Podpora vojski gor ali dol, veselo sem dvigal in kazal palec, tudi ko smo se vozili mimo vedno bolj oboroženih vojakov, ki so stali ne le v senci dreves, temveč celo poleg težkih oklepnikov. Res da smo se vozili proti Venezueli, a do meje je še dan ali več vožnje ...

Končno smo prišli na ravnino. Pravzaprav na obrobje velikanske amazon-

Pregled živine na salezijanskem ranču v El Castillu

ske ravnice, ki zavzema severni del južne Amerike. Villavicencio je bilo prvo večje mesto po Bogoti. Zmračilo in znočilo se je, a vožnje še kar ni bilo konec. Komaj sem še sledil krajem Acacias, Guamal, Humadea, Cubarral in El Castillo. Ravna in lepa cesta, ki me je v temi že uspavala, se je nenadoma končala, ko smo sredi ničesar zavili na kolovoz, poln globokih luž. Tudi kolovoz se je končal in peljali smo se le še ob robu močvirnatih travnikov. Dvakrat smo si morali odpreti ogrado, da smo prispeli na blatno dvorišče majhne pritlične pristave. Vonj po živini, pasji lajež, mačje smukanje in kokašje godrnjanje me je prepričalo, da smo pravzaprav prišli na ranč! Daleč od sveta sem se ozrl v nebo in zagledal mogočno zvezdnato nebo ...

Ker je podnebje popolnoma drugačno kot v Medellinu, pa še preprosta soba z netesnenim oknom in za tri prste veliko špranjo pod kovinskimi vrati, sem prvo noč spal zelo slabo. Kaj če me popikajo komarji? Ali se pod vrati priplazi kaj nezaželenega? Na srečo sem s seboj imel sprej proti komarjem in sem »naparfumal« sebe in zraven še vso posteljnino, a vendarle ... Drugo jutro sem se zbudil živ ... in preživel dva zelo zanimiva dneva, za katera si nisem niti pod razno predstavljal, kaj naj bi doživel ... zganjanje živine, ugotavljanje meje, jahanje, kastracija bikov, pravo mešetarjenje ob prodaji in nakupu živine ...

Verjetno se sprašujete, kaj ima ranč skupnega s salezijanci in *Ciudad Don Bosco*? Tudi sam sem se čudil, a kmalu dobil odgovor: mladina v programih in internatih *Ciudad Don Bosca* ne živi le od Božje besede, temveč od hrane. Razdeljenih je nekaj tisoč obrokov dnevno! In nekje je treba dobiti denar za hrano ... Samo od državne pomoči bi taka ustanova bolj težko živela s tako bogatim vzgojnim programom ...

Še ena o el cuchotu

M. Ž.

Res so glavni, in potrebnih bo še nekaj let dela, da se bo kaj spremenilo. Z otroki je na igrišču potekal dopoldanski živ žav in direndaj. Igre, prijeten nemir in razigranost. Otroški nasmehi in odkritosrčnost. In če človek ni do zadnje sekunde previden, nesreča nikoli ne počiva. Fant si je ob padcu zlomil roko. Potrebno je bilo v bolnišnico in seveda pred tem obvestiti starše, če ga lahko pridejo iskat in ga morda oni odpeljejo k zdravniku. Oglasila se je mama, ki je bila v službi in ni mogla priti do odročnega Bello Orienta. Četrtrt je na tako odročnem kraju sredi strmih bregov, da niti rešilec ne bi prišel do tja. Fant je jokal kot dež. Malo zaradi strahu, moralo pa ga je tudi zares boleti. Profe se je odločila, da pokliče taksi. Nekaj časa je trajalo, da je prispel. Solze so pojenjale, vendar bolelo je še vedno. Naposled je taksi le prišel. Fant pa zopet v jok. »Ne grem v taksi! Hočem, da gre kučo z mano. *Profe* skoraj ni mogla verjeti, da je izrekel kaj takega. »Jaz grem s tabo, v bolnišnici pa čaka tvoja mama.«

»Ne, ne grem notri!« Potrebne je bilo še nekaj pogajanja in prepiranja, da smo fanta le spravili v avtomobil. Saj si znate predstavljati in vživeti v pogajanja, kajne? Poleg taksija je bila še gruča otrok, ki so ob vreščanju in joku fanta kar utihnili.

Kaj hitro so se našli posamezniki, ki so po tem, ko se je kučo prikazal na ulici, skoraj leteli do njega in mu povedali, kaj se je zgodilo in kako ga je fant klical.

Ena proti nič za komboko v igri z *Derecho a soñar*. Kučov nasmeh in ponošna ter pokončna drža v tistem trenutku pa vseeno nista bila poraz za nas. Tako kot nezadostna ocena ni konec sveta. Je rezultat, da še ni narejenega dovolj. Tudi fant se je popoldne že prikazal z mavcem.

Razmišljanje ob barriu La Sierra

M. Ž.

Bolj ko se približujejo dnevi najinega odhoda, vedno več novic izvem. Vedno jasnejša je slika, vedno več jezika razumem, a vse skupaj bo le dober mesec. Čas, v primerjavi s tistim, ki ga tu potrebujejo, je neprimerno premajhen.

V petek sem bila s skupino v La Sierru. Na spletu je bil pred dvema letoma objavljen odličen dokumentarni film (*La Sierra Muerte en Medellin*) o tem barakarskem naselju. Sneman je bil ravno tako enkrat v tistem času, leta 2014. Prav primeren je za ogled, da lažje razumemo opisano področje.

V njem nastopajo tudi otroci, s katerimi sem se srečala na delavnicah. Ker je bil petek, je bil dan bolj sproščen. Namesto treh delavnic smo izvedli le dve, saj se pozna vpliv vikenda in je že vse *v luftu*, tudi otrok ni prišlo veliko. Pridružila sem se Loreni in Yessici. Lorena je nova psihologinja, ki se je programu *Derecho a soñar* pridružila pred slabim mesecem, Yessica pa je *notranja*. Izhaja namreč iz prve generacije otrok, s katerimi je ekipa *Derecho a soñar* začela delati v Carpinelu pred osmimi leti. Yessica je danes stara 22 let. Je študentka socialne pedagogike. V La Sierru dela kot pedagoginja. Super punca je. In vesela sem, da ima priložnost za delo. Dekle, ki je na nek način zraslo na ulici. Še več, prav presenetila me je z nekaterimi stvarmi, o katerih smo se pogovarjali. Kasneje malo več o njej.

Da povem še, kaj se je zgodilo pri eni izmed delavnic. Deklica je pretepla dečka. Od kje? Kako? Deklica dečka? In ne malo, z delavnice je na koncu odšel z modrico na roki. Sicer smo vmes posredovali, a udarec je bil kar krepk. Tu si večkrat rečem: »Maja, ne sprašuj preveč, bodi pozorna in opazuj, morda boš kdaj kasneje razumela.«

V Medellinu je nekako tako kot drugje v tretjem svetu. Ne razumem, kako tisti, ki bi morali razumeti, ne razumejo. Ravno ta stavek sem omenila Loreni in Yessici, pa sta se samo nasmejali in odvrnili: »Maja, to sta politika in denar.« Z vsem spoštovanjem do človekoljubnih organizacij in fundacij, ampak vse skupaj me kar pošteno razjezi. Neštete fundacije in organizacije,

ki delujejo po mestu, so zgrešene v svojem bistvu. Fundacija pride v barrio in pripelje recimo hrano, obleke ali druge življenjske potrebščine. Do njih pridejo žene in ženske in odgovorijo na edino vprašanje, to je: »Koliko otrok imate?« Po odgovoru, kakršnem koli že, da je le številka čim večja, ji podturijo škatlo hrane ter oblek. Pika. Res?

Kaj pa izobraževanje otrok? Kdo jih bo učil kulture, glasbe? Besede filozofija ali matematika si sploh zapisati ne upam. Učitelji v osnovnih šolah menda na veliko uporabljajo palico. Če je to način, ok. Nisem strokovnjakinja. A prav v izobraževanju je način, da se bodo tu nekoč začele stvari spreminjati. Seveda je lažje kupiti nekaj majic ter škatlo riža kot pa vlagati denar v pedagoške procese in izobraževanje. Pa ne le v otrokovo, veliko veliko dela bi imeli tudi s starši in starejšimi generacijami. Tako pa več denarja ostane za gospode direktorje večine fundacij in organizacij.

Spoštovanje do vseh, ki imajo karizmo za socialno delo. Z Markom le pomagava in se ne moreva primerjati s tukajšnjimi zaposlenimi. Še nekaj kritičnih misli ... Fundacije in organizacije za ženske. Vem, da so potrebne, ker vidim na lastne oči, kaj vse se dogaja. A se bojim, da se tudi te vrtijo v začaranih krogih. Veliko preveč se govori o pravicah, pozablja pa se na dolžnosti. Yessica mi je razlagala, kako nasilne znajo biti nekatere gospe po barriosih. Seveda se morajo braniti pred možmi, ki jih pretepajo, zato znajo menda udariti tudi kar tako. Šele takrat sem dojela, kaj in kje se je deklica naučila, da jo je fant odnesel z modrico.

Pa kaj se razburjam, ko kaj konkretnega tako ali tako ne morem narediti! Yessica je bila povabljenka k sodelovanju v regijski kampanji za področnega predsednika. Gospodje so izvedeli zanjo, ker veliko dela po terenu in ima stik z ljudmi. Ko je že hotela reči da, so do nje pristopili kombosi in jo vprašali, če se mogoče igra s svojim življenjem. Nisem je razumela, kaj mi je hotela povedati, a mi je hitro razložila, da so bili kombosi glavni v kampanji protikandidata in da jih je ravno on dobro plačal za njihovo delo ter jim s tem pokazal podporo pri obstoju in delovanju. Yessica se je odločila, da rajši obdrži glavno na svojem vratu ter še naprej dela, kot je delala do tedaj. Protikandidat je zmagal in življenje v Medellinu teče dalje ...

Nevarnosti, ki ne počivajo ...

M. S.

Zadnji dan »terena« se je zgodilo, kar sem najmanj pričakoval. Maja je v svojih zapisih precej opisovala barriose in njihovo ureditev ter lokalne bande, ki vladajo v njih.

Z Yessico in prostovoljkama Hirune iz Baskije ter Mariano iz Guatemale smo šli v La Sierro. Otroci so si glede na barriose tako različni, kot da bi bili iz različnih svetov. V La Sierri so prav pristrčni, ljubeznivi, že od daleč kričijo in prihitijo naproti ter se stisnejo ob tebe ter te kar ne spustijo. Kako me to ne bi ganilo! Tudi danes je bilo tako. Pri dopoldanski delavnici z mlajšimi smo najprej čestitali in zapeli don Bosku vse najboljše, saj 16. avgusta prazniče rojstni dan, letos že 201 leto. Otroci so to naredili s takim navdušenjem, kot da bi bil don Bosko res med nami! Sledile so plesne vaje, ki smo jih opravili odlično! Ja, priznam, da jih bom pogrešal, čeprav se nisem veliko naučil.

Po malici v spodnjem prostoru cerkvene zgradbe, kjer je kuhinja, smo prostovoljci odšli na obisk k neki mami, ki ima vsaj 6 otrok. Baraka se stiska ob strmi breg kakih dvajset metrov pod potjo, do katere so vodile še strmejše stopnice.

Hirune iz Baskije, študentka socialne pedagogike Yessica in Mariana iz Gvatemale

Ko smo se vrnili nazaj, pa je Yessica sklicala sestanek. Seveda mi ni bilo prav nič jasno, razumel sem le nekaj besed: uboj, nevarnost, popoldne, maša ... Ko sta mi Yessica in Hirune še enkrat počasi razložili, kaj se je zgodilo in kaj se lahko zgodi, se mi je slika zbistrila.

Kot je že znano, v barriosih vladajo kombosi. V La Sierri ni nič drugače. Lokalna oblast, pri ljudeh osovražena zaradi tolikih nedolžnih žrtev v državljanski vojni, v La Sierro gradi prepotrebno mestno vzpenjačo, ki bo omogočila lažjo povezavo s centrom in temi visokoležečimi naselji. A mir je kupila tako, da plačuje (!) kombosom za red in mir. Na ta način lahko gradbinci nemoteno gradijo in postavljajo stebre in postaje tega mestnega prevoza.

In v tem prazničnem vikendu se je zgodilo, da je šef kombosov dal pospraviti nekega člana iz soseske pod našo cerkvijo zaradi neubogljivosti in blatenja časti ... A ko se je ta šef v nedeljo ponoči vračal z odprtja neke nove (barkarske) diskoteke, so, verjetno iz maščevanja, pospravili tudi njega. Kaj hujšega! Ko bi to bile sive glave, življenjsko preizkušane in polne modrosti ... ne, to so fantje, stari med 30 in 40 let! Ko takim zavre kri ...

Ker mi še kar ni bilo jasno, zakaj govorimo o tem, me je Yessica napotila k oknu in me pobarala, naj malo pogledam po ulici. Gledal sem in se čudil Yessici, zakaj me pošilja gledat ulico. Začela sva z analizo. Nasproti cerkve je skupina mladih. Ja, in? To ni običajno. Pogledal sem na stransko ulico in opazoval ljudi. Bilo jih je več kot po navadi in nihče ni nič delal. Le posedali so po skupinah pred ali po vogalih barak. Ja, in? To tudi ni običajno. Ko sva nadalje analizirala, sem spoznal, da so na ulicah le otroci, mladi in ženske. Možakarjev, ki po navadi tovorijo, delajo, sedijo pred barakarskimi gostilnami, ni bilo. Ja, to pa res ni običajno, sem se končno strinjal. Počasi mi je le odprla oči, da se je nekaj zgodilo in da je ozračje več kot napeto.

Končno sem dojel, da bo danes popoldne, ko naj bi imeli popoldanske delavnice s starejšimi otroci, pogreb tega šefa v cerkvi, ki se nahaja v drugem nadstropju zgradbe, torej neposredno nad nami. In to ne kakršen koli pogreb. Pogreb vodje bande. Torej bo ljudi ogromno, ulice bodo zabasane, moški bodo oboroženi in s tem ne le »poslovilno« streljanje v zrak, temveč velika nevarnost spopadov. Počasi sem dojemal, da to ni film in da se nahajamo v realnosti.

Medtem smo dobili informacijo, da so predčasno končali pouk v bližnji šoli in vse otroke poslali domov. Torej se dogaja nekaj resnega.

Sklenili smo, da se tudi mi še pred pogrebom poberemo iz tega pregretega barriosa ... Spodaj v kuhinji, kjer so se seveda že pripravljali na dogodek tako, da so vse pospravili in zaprli, smo se zmenili, da bomo popoldansko malico razdelili na začetku srečanja v našem skupnem prostoru. Skupina starejših otrok je prišla in šele sedaj sem se prepričal, da so drugačni, mirnejši. Yessica se je zapletla v hitri pogovor z dekletki in dobila še nekaj informacij. Strah je najbolj spodbudilo dejstvo, da je bilo ponoči slišati streljanje med barakami. Po nekaj besedah o don Boskovem rojstnem dnevu smo jih razdelili malico, ki so jo v tišini, kar sploh ni običajno, pojedli, nato pa smo jih poslali domov s priporočilom, naj se nikar ne potikajo po ulicah.

Tudi mi smo na hitro pobrali šila in kopita ter pred cerkvijo na ulici čakali minibus. Ja, zdaj sem videl, da je utrip res drugačen! Ni bilo običajnega zgovora in ropota iz sosednjega lokala. Kdor je šel po ulici, se mu je mudilo in res je bilo neobičajno veliko »gledalcev« na vseh vogalih. Ko je mimo pripeljal še mrliški avtomobil, sem si tudi sam želel, da čimprej pride minibus in me odpelje ... Prišel je in nanj smo vstopili samo mi, čeprav je po navadi poln in se drenjamo na njem ...

Policija za kakršenkoli poseg ni pristojna, ker bi jih hitro pospravili, sami kombosi pa bodo že uredili med seboj. Verjetno bo za »maščevanje« umrl še kdo, nato pa bo življenje spet teklo normalno naprej. Do naslednjega spopada. Mimogrede sem od Hirune zvedel tudi, da so prejšnji teden v naši komuni pospravili pet ljudi. Prav pod *Ciudad Don Bosco* so ustrelili šoferja minibusu. Se zgodi, bi dejal, a po teh ulicah in s temi minibusi smo se vozili na »delo«!

Odšli smo, otroci in mladi pa živijo tu, med temi barakami in nimajo kam ...

Cerkev v barriu La Sierra

FOTO: Wikipedija

Ob koncu prostovoljstva v Kolumbiji

M. Ž.

Kolumbija bo, tako kot vsa ostala misijonska prostovoljstva, minila prehitro. Ravno ko se nekako privadiš, čas mine in je konec.

Ampak bila je močna. Če se ozrem čez preživeti mesec, se najbolje spominjam vsakega večera, ko sem prišla s terena, odložila vse svoje stvari, sedla na posteljo ter globoko vdihnila in si rekla: »Kaj res? Je to resnično?«

Zgodbe otrok in družin, ki smo jih spoznavali tu, so neverjetne. Težko bi si jih predstavljala, če jih ne bi doživela. Ne le teh na terenu, tudi teh, ki živijo v *Ciudad don Bosco*, tu, kjer živimo mi.

Četudi si želim, da bi se stvari tu čim hitreje spremenile in obrnile v pravo smer, sem/smo žal nemočna/i. Karizma, s katero delajo tukajšnji salezijanci, si zasluži spoštovanja.

Ste vedeli, da je Medellin razdeljen na *estratos*? Gre za nekakšno razvrščevalno lestvico, s katero se meri razvitost barriosov. Gre za lestvico od 1 do 8. Vsaka mestna četrt spada v enega izmed estratosov. Estrato 1 pomeni, da je predel mesta najrevnejši, estrato 8 pa, da tam živijo najbogatejši. Primereno s tem so prebivalci območja dolžni ali opravičeni do plačevanja davkov, elektrike, vode ...

Barrio Aures v Robledu, v komuni 7, kjer se nahaja *Ciudad don Bosco*, se nahaja v estratosu 2. Pred dvema letoma je še spadal pod številko 1, vendar so v dveh letih dogradili toliko hiš in popravili ceste, da danes živimo v 2. razredu. Plačevanje davkov je minimalno, plačujejo osnovni prispevek za vodo ter elektriko, to pa je več ali manj tudi vse. Tudi to je razlog, da ljudje zaradi te lestvice v barriosih ne dogradijo svojih hiš do konca.

Villa Santa Fe je eden izmed barriosov, ena izmed mestnih četrti, kjer tudi deluje skupina *Derecho a soñar*. Vlada je s projektom, ki si ga je zadala, zgradila 3.000 novih stanovanj. V ta stanovanja je preselila skoraj celotno mestno četrt Villa Santa Fe. Gre za blokovsko naselje. Zelo prijazno od vlade. Ena izmed večjih težav, ki se je pokazala s to nadvse srčno potezo, je ta, da so ljudje, ki so do tedaj živeli v estratosu -1 (dobesedno), nenadoma padli

v estrato 4. Čez noč. Ljudje, ki že prej niso imeli denarja za hrano, otroci, ki niso obiskovali šol in niso pismeni, pa so stari že 12, 13, 15 let, danes živijo v prefinjeni in prenatrpani (v enem stanovanju jih živi tudi po 20) mestni četrti. Marsikatera izmed prej živelih barak je bila prostor in šola, kjer so se mlada dekleta od svojih vrstnic ali nekaj let starejših kolegic učila prostitucije. Danes je najverjetneje to kakšno izmed stanovanj v teh blokkih.

Kaj se bo zgodilo z družinami, ki jih preživlja le eden izmed otrok s tem, da pred rdečo lučjo v centru mesta žonglira z mačetami ali pa na mestnih avtobusih prodaja bonbone ter čokoladice? V veliko primerih je to edini dnevni družinski prispevek, ki ga pridobijo. Kako bo s plačevanjem prispevkov v prihodnjih mesecih? Odgovora ni. Izključeval se bo vodovod, prekinila dobava električne energije ... Življenje, ki tre večno isti in začarani krog.

Skupina *Derecho a soñar* je v Villa Santa Fé s svojim poslanstvom začela letošnjega aprila. Otroci so zelo nasilni, ne zanjo se obnašati, zmerjajo in ponižujejo se med seboj. V mesecu maju so v ta predel prvič stopili prostovoljci iz Evrope. Otroci so jih gledali, se jih dotikali, jih spraševali, od kod prihajajo, saj je marsikateri izmed njih prvič v živo videl tujca. Ob razlaganju osnovnih pojmov geografije celin so se čudili in s prstom kazali na bližnje hribe. »Je to tam čez?«, so bila pogosto zastavljena vprašanja. Otrok, ki si želijo prisostvovati na delavnicah *Derecho a soñar*, je vsak dan več. Danes že krepko čez 100, zato se bo morala širiti tudi naša ekipa.

Kako zelo veliko in hkrati tako majhno je tukaj delo prostovoljca. In kako zelo pomembno je, da prostovoljec ve, zakaj je tukaj. Priložnosti za *to in ono* je tu nešteto. Kaj pa kdo izbere, je njegova odločitev.

Pred malo manj kot 200 leti je tole, kar počnemo tukaj, začel in počel Janez v Turinu. Kako jasne so mu bile že takrat mnoge stvari, da je marsikdaj rekel: »Delaj dobro in pusti, da vrabčki čivkajo in pojejo svojo pesem.«

O kompleksnosti *Ciudad Don Bosca*

M. S.

Ob koncu (pre)kratkega meseca so pogledi na kolumbijsko realnost in salezijansko delo zelo mešani. Če se z mislimi že lotevam vsakodnevnega dela, ki me čaka doma, pa je srce še vedno v barriosih. Ne, ni bilo lahko in čeprav bi si še želel ostati, bi bilo verjetno še težje. Kljub vsej revščini in nasilju so ulice polne ljudi, noči so zaznamovane z mešanico glasbe od vsepovsod, otroci in mladi so na vsakem koraku. Kolumbijci so ljudje glasbe in plesa, predvsem pa ljudje gostoljubja in objemov. To je utrip življenja, ki me zamoti in posrka ...

Prvič sem v prostovoljskih izkušnjah živel v salezijanski skupnosti. Po tolikih letih salezijanskega poklica mi je to pač zlezlo pod kožo in ni lahko toliko časa živeti nekje sam, izven družine, kakršna koli ta je že. Tukajšnja skupnost je res zatočišče. Direktor Rafael je ob neki priliki dejal, da ima vsak salezijanec toliko dela, da sploh nimajo časa ne za razprtije ne za deljenja ne za vrtičkarstva. Pravzaprav smo se redno srečevali le zjutraj: hvalnice, premišljevanje, sv. maša in zajtrk. Nato pa spet naslednje jutro ... A trenutki skupnega življenja so bili neprecenljivi in jih bom v taki obliki pogrešal. So le drugačni kot pri nas. Neobremenjeni z malenkostmi, s klerikalizmom, zunanjo podobo in izgledom. Evangeljsko koreniti in sproščeni, tako kot adoracija pred Najsvetejšim: brez zategnjenosti, liturgičnih mahinacij in obrazcev ...

Tudi delo z mladimi, večinoma iz razbitih družin in zato nevezgomenimi, nikakor ni lahko. Salezijansko poslanstvo dodatno, kljub finančni pomoči, krepko otežuje država in njena birokracija. Pred leti je »stopila« salezijanecem na prste in odločila, da lahko še naprej delajo za mlade, le da bo država postavljala pogoje. In jih. Država določa, kdo pride v salezijanske internate in le-te jih morajo sprejeti. Vsak otrok, ki pride v zavod, ima od države dodeljenega varuha oz. kar advokata, ki skrbi za njegove pravice. Zato se med 16- in 17-letniki po dvoriščih sprehajajo tudi taki, ki bi jih don Bosko že zdavnaj nagnal ...

Vodenje cele armade zaposlenih zahteva usposobljenost in pripravljenost, kakršne pri nas ne poznamo. Občudoval sem zaposlene, s katerimi smo bili na terenu. Priznam, da bolje živijo salezijanskega duha kot sam. Ne bom pozabil, kako je Omar nekemu otroku, ki je prvič prišel v skupino *Derecho a soñar*, na njegovo vprašanje, kdo je don Bosko, v parih minutah doživeto opisal njegovo življenjsko pot. In pomenljiv zaključek: »Kakor takrat v Turinu ali kjerkoli že, tako danes v Medellinu, v našem barriu ...«

Poglavje zase so mednarodni prostovoljci, ki jim je *Ciudad don Bosco* kot prva salezijanska ustanova v medellinski inšpektoriji ponudil sodelovanje. Opazi se, kdo je prišel preko (salezijanskih) organizacij, ki finančno podpirajo »projekte v tretjih državah« in kdo je prišel iz osebnega prepričanja.

Maja je v svojem zapisu pomenljivo zapisala: »To in ono.« Prvi so tu za *ono*, plačano imajo vse in v mesecih ali letu prostovoljstva čakajo samo na to, da dobijo podpis o opravljenem delu. Vmes pa je žurka. Drugi ne potrebujejo podpisa in se zavedajo, zakaj so prišli. Praviloma so prvi bolj kot ne neodzivni, če ne že kar nasprotni salezijanskemu načinu dela, drugi dihajo s salezijanskim poslanstvom.

Ja, kritičen sem do vseh (tudi salezijanskih) organizacij in misijskih prokur, ki sicer zbirajo milijone denarja, a morajo zaradi virov delati po sistemu tega sveta. Pomemben je projekt in papirji, ne pa priprava prostovoljcev in sodelavcev za oznanjanje Božjega kraljestva ali pa končni dobitniki pomoči.

Mesec je minil, kot vedno pa bodo ostale podobe obrazov. Otroci Carpinea, Bello Orienta, La Sierre, El Salada bodo ostali v srcu. V vsakodnevnih mislih in molitvah. Z upanjem na boljše življenje in z mislijo na Kolumbijo, ki kljub kompleksnosti prehitveva Slovenijo na poti sprave in miru.

Cerkev Marije Pomočnice, prvo v Kolumbiji, so zgradili v Medellinu ob salezijanskem zavodu Patio Don Bosco

Kip *El Farolero* kraljuje na razgledniku Mirador de palmas, v ozadju južni del Medellina

Tipična podeželska hiša pokrajine Antioquia, v kraju Rio Negro

Kip sv. Jožefa z jokajočim Jezuščkom sredi bambusovega parka, ki leži ob salezijanskem noviciatu v kraju La Ceja, kakih 40 km JV od Medellina

Okrašen tovornjak se pelje na procesijo, na praznik karmelske Matere Božje, ki je v Kolumbiji zavetnica šoferjev

Pogled na barriose, ki se raztezajo po vzhodnih pobočjih Medellina

Pogled iz barria Bello Oriente na Ciudad Don Bosco v barriu Aures. Zgoraj desno posestvo Balcones.

Vojaške patrulje so na vseh glavnih cestah po državi

Pogled z mestne vzpenjače Santo Domingo Savio na zgradbo Biblioteca España v komuni 1, ki je v sanaciji zaradi prehitre in nekvalitetne gradnje

Pogled z nadzemne železniške postaje Parque Berrio na mestni vrvež ob Palacio de la Cultura Rafael Uribe Uribe

Delavnice s skupino otrok v barriu El Salado

Pogled iz barria El Salado na sosednji breg San Javier, bolj znan kot komuna 13

Spust med barakami iz barria Bello Oriente v center Medellina

Vaščani Svete Helene se pripravljajo na medellinski festival *Feria de las Flores*

Leseni viseči most *Puente del Occidente* (Zahodni most) čez reko Cauco so zgradili leta 1895. Dolg je 291 metrov.

Otroci čakajo na nastop na prireditvi Festival de talentos

Otroci iz barriosov, zbrani na prireditvi Festival de talentos, na dvorišču salezijanskega zavoda Patio Don Bosco

Spušcanje zmajev na razgledni ploščadi v barriu Bello Oriente

Notranjost župnijske cerkve sv. Frančiška Saleškega v barriu Aures, ki spada v okvir salezijanskega poslanstva Ciudad Don Bosco

Na salezijanskem posestvu v 600 km oddaljenem Villavicenciu, na amazonski ravnici

Še en pogled na barake in domove, ki rastejo eden za drugim ...

Na šolskem igrišču v Bello Oriente

Ovinkasta in strma cesta v Bello Oriente

Blišč in beda barakarskih naselij, prislonjenih ob bregove Medellina

Vsakdan na ulici barria Bello Oriente

Stolpnice nadomeščajo barakarska naselja, a življenje ostaja enako ...

Prostovoljci Derecha a soňar na prireditvi *Festival de talentos*

Pogled na Medellín iz barria La Sierra

Otrovi na delavnicah v barriu La Sierra

Kolektiv Derecho a soñar

BESEDILO IN FOTOGRAFIJE

Maja Žibert, Marko Suhoveršnik

UREDIL ZA TISK

Marko Suhoveršnik

OBLIKOVANJE

Bos&Graf

ZALOŽILA

Založba Salve d.o.o. Ljubljana

TISK

Salve d. o. o. Ljubljana

NAKLADA

200 izvodov

September 2016

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-94
27-76(866)(092)

ŽIBERT, Maja, 1993-

Obrazi medellinskih barriosov : doživetja
enomesičnega prostovoljstva v Kolumbiji /
[besedila in fotografije] Maja Žibert, Marko
Suhoveršnik. - Ljubljana : Salve, 2016

ISBN 978-961- 211-855- 6

1. Suhoveršnik, Marko

286186240

DOM
SLOVENIJA
VERA
SRCE
JEZUS
LJUBEZEN
DON BOSKO
LJUBEZNIVOST
PROSLANSTVO
MISIJONI
MLADI
SALEZIJANCI
MARIJA
DRUŽINA
KOLUMBIJA
PROSTOVOLJSTVO
ZIVLJENJE
DOBRI PASTIR
UPANJE
DOBROTA
2016

9 789612 118556